

DARBININKAS

Vol. LXXXV, Nr. 26
Birželis - June 30, 2000 Penktadienis-Friday

PERIODICALS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N.Y. 11207

Kaina
\$ 1.00

LIETUVOJE
ir apie
LIETUVĄ

- Po Londone kilusio viešo konflikto tarp Lietuvos ambasadoriaus Didžiojoje Britanijoje Justo V. Paleckio ir finansų ministro Vytauto Dudėno, Užsienio reikalų ministerija ambasadorius paragino kilusius ginčus su atvykusiais šalies pareigūnais išspręsti ambasados viduje, nematant kitos šalies atstovams.

- Apsilankymas Vilniuje praėjusį mėnesį įtikino NATO generalinį sekretorių George Robertson, kad Lietuvos siekiai įstoti į NATO yra rimti. Apie tai G. Robertson parašė laiške Lietuvos Prezidentui Valdui Adamkui.

- Lietuvos Prezidentas Valdas Adamkus apkaltino Seimo valdančiąją konservatorių daugumą priešišku Rusijai ir nusišalinimu nuo svarbiausių valstybės piliečių rūpesčių. Per kreipimąsi į gyventojus, kurį birželio 23 d. vakarą transliavo Lietuvos televizijos, prezidentas teigė, kad konservatorių politika "rizikuojama supriešinti Lietuvą su kaimynais" ir "tai prieštarauja nacionaliniams valstybės interesams".

- Lietuvos Seimo pirmininkas Vytautas Landsbergis po Lietuvos Prezidento kritikos dar kartą argumentavo savo nuomonę apie priimto įstatymo dėl sovietų okupacijos žalos atlyginimo reikalingumą. Anot V. Landsbergio, birželio 13 dieną priėmus įstatymą, "sistemiškai užbaigtas Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo teisinis pastatas".

- Lietuvos konservatorių vienas vadovų Arvydas Vidžiūnas birželio 26 d. delikčiai, tačiau tvirtai atremė Lietuvos prezidento Valdo Adamkaus kritiką tariamai nusišalinus nuo svarbiausių valstybės darbų. Spaudos konferencijoje Seimo pirmininko pirmasis pavaduotojas A. Vidžiūnas atmetė Lietuvos prezidento kalboje birželio 23 d. išsakytą susirūpinimą, jog konservatoriai nutolo nuo premjero Andriaus Kubiliaus Vyriausybės nustatytų veiklos svarbiausiųjų siekinių.

- JAV pakrančių apsaugos tarnyba, ieškanti dingusio Lietuvos laivo "Linkuva", birželio 25 d. po vidurdienio praneša vandenyne aptikusi apverstą metalinę valtį. Metalinę apelsinų spalvos valtį apie 180 mylių į šiaurės vakarus nuo vietos, kur paskutiniąją akimirka dar buvo ryšys su "Linkuva", pastebėjo paiešką atlikę lėktuvai. Tokios metalinės apelsinų spalvos gelbėjimo valtyų buvo ir Lietuvos laive-šaldytuve "Linkuva", pranešė laivo savininkė bendrovė "Klaipėdos transporto laivynas". Į vietą, kur pastebėta valtis, plaukia Meksikos pakrančių apsaugos tarnybos laivas, kuris turi paimti valtį ir ją apžiūrėti. Ant valties turi būti laivo pavadinimas, iš kurio ji išmesta, bei laivo registracijos uostas. Kaip praneša JAV pakrančių apsaugos tarnyba, laivo paieškas tęsia 2 lėktuvai, JAV pakrančių apsaugos tarnybos kateris bei Meksikos pakrančių apsaugos tarnybos laivas.

NY ARKIVYSKUPO EDWARD M. EGAN ĮVESDINIMAS "Su džiaugsmo pilna širdimi ateinu Jums tarnauti..."

Albina Žumbakienė

Net dvi dienas – birželio 18 ir 19 – tęsėsi vyskupo Edward Michael Egan įvesdinimo ceremonijos (investitura) į New Yorko arkivyskupo pareigas.

Sekmadienį, birželio 18 d., 4 val. popiet, vakarinių pamaldų (mišparų) metu, kai vyskupas E. M. Egan iškilmingos procesijos pabaigoje žengė St. Patrick katedros viduriniu taku, 2,700 kviestinių svečių, jų tarpe vyskupo giminės, apie 800 draugų iš Bridgeport, CT, šimtai dviasiųkių bei vienuolių ir minia tikinčiųjų atsistojo entuziastingai jam plojo. Priekyje procesijos ėjo Tarpkultūrinės tarybos atstovai su plakatu: "Unus Dominus, Una fides, Unum Baptismum" (Vienas Viešpats, vienas tikėjimas, vienas krikštas). Sekė katalikiškų gimnazijų mokiniai, plakatais nurodymais, iš kokių vietovių jie yra: Manhattan, the Bronx, Staten Island, Westchester, Rockland, Putnam, Orange, Sullivan, Ulster ir Dutches counties... Tada ėjo arkivyskupai, vyskupai iš visų Amerikos valstijų, kunigai ir įvairūs aukšti bažnyčios pareigūnai. Vargonų muzika gaudė katedros sienose,

Arkivyskupas Edward M. Egan išėina iš St. Patrick katedros

o šimto žmonių choras iškilmingai giedojo niekad nesens-tančias bažnytines giesmes ir psalmes.

Lėtai prisitartinę prie altoriaus vyskupas įteikė ten belaukiantiems dioclezijos pareigūnams pergamente lotyniškai parašytą popiežiaus Jono Pauliaus II laišką – paskyrimą būti New Yorko arkivyskupu. Arkidie-czijos kancleris Msgr. E. O'Donnell, užspausdamas antspaudą, šį paskyrimą notarizavo. Vatikano ambasadorius JAV-joms arkivysk. Gabriel Montalvo paskyrimą garsiai perskaitė ir ati-

davė pareigūnams saugoti archyve. Nuo to momento popiežiaus pasirinktas kandidatas Edward M. Egan tapo devintuoju New Yorko arkidie-czijos arkivyskupu. Jam ant galvos buvo uždėta balta mitra, ir arkivysk. Montalvo palydėjo jį iki Arkivyskupo sosto (Cathedra). Tai puošni medinė meniška išdrožinėta kėdė ant paauskštinimo, oficiali arkivyskupo vieta katedroje šalia altoriaus. Taip Edward Michael Egan perėmė pareigas buvusio kardinolo a.a. John O'Connor, kuris mirė lygiai prieš 5 savaites. (nukelta į 8 psl.)

Juodkrantės bažnyčia

A. Balbieriaus nuotr.

LIETUVOS SEIMO PIRMININKAS TEIGIA, KAD LIETUVOS NARYSTĖ NATO PADĖS VISIŠKAI NORMALIZUOTI SANTYKIUS SU RUSIJA

Lietuvos Seimo pirmininkas Vytautas Landsbergis tvirtina, kad labai geri Lietuvos ir Rusijos santykiai bus pasiekti Lietuvai tapus NATO nare. "Kai mes būsimė tenai, bus visiškai geri ir jokių pagundų nepažeidžiami santykiai", sakė V. Landsbergis po susitikimo su Vilniuje viešėjusiu JAV gynybos sekretoriumi William Cohen.

Seimo pirmininkas pažymėjo, jog Lietuva siekia "iki galo normalizuoti" santykius su Rusija ir tai yra įmanoma, prisijungus prie Šiaurės Atlanto organizacijos.

"Labai mylėsime vieni kitus, labai draugausime ir niekas niekam pirštu negrūmos", kalbėjo V. Landsbergis.

Jo nuomone, Rusija ir Baltarusija žengė "labai iššaukiantį ir provokuojantį žingsnį", paskirdamos generolą Vladimirą Uschopčiką Baltarusijos gynybos viceministru.

Neabejodamas, kad šį spren-

dimą Baltarusija priėmė Rusijai pritarus, Seimo pirmininkas teigė, kad Rusija nutarė pabloginti santykius su Lietuva.

54 metų V. Uschopčik Lietuvoje yra patrauktas kaltinamuoju antivalstybinio 1991 metų sausio 13-sios samokslu byloje. Iš viso 14 taikių žmonių žuvo ir šimtai buvo sužeisti per nepavykusį sovietų armijos, KGB ir kompartijos mėginimą nuversti nepriklausomybę paskelbusią Lietuvos valdžią.

Pasak V. Landsbergio, susitikime su gynybos sekretoriumi W. Cohen taip pat kalbėta apie Lietuvos pasirengimą narystei NATO. Jis pažymėjo, kad Lietuvos noras prisijungti prie aljanso pagrįstas žmonių gerovės siekimu.

V. Landsbergio nuomone, tik saugumo sąlygomis ateina investicijos ir kyla šalies ūkis. Jis pridūrė, kad tai įrodo Čekijos, Vengrijos ir Lenkijos pavyzdys, nes, joms tapus NATO narėmis,

labai išaugo investuotojų aktyvumas.

"Apie tai kalbėjome seniai. Dabar tapo aišku, kad tai ne teorinis išvedžiojimas, o realybė", pabrėžė Seimo pirmininkas.

Jo atstovė spaudai pranešė, kad W. Cohen paneigė susitikime dalyvavusio Seimo Užsienio reikalų komiteto pirmininko Audroniaus Ažubalio nuogastavimus, jog JAV, siekdamas Rusijos pritarimo strateginei gynybai, gali nutarti "užmokėti" Lietuvos ir kitų Baltijos šalių narystę NATO.

Gynybos sekretoriaus teigimu, tokių kalbų nėra, pagrindiniai susitarimai dėl NATO jau padaryti ir niekas neužginčys valstybės teisės jungtis į pageidaujamas saugumo struktūras. W. Cohen užtikrina, kad nė vienas JAV prezidentas nesirys tokiam sandėriui - atsakyti NATO plėtrai į Baltijos regioną ar pasitraukti iš dalyvavimo aljanse.

BNS

KREIPIMASIS Į PASAULIO LIETUVIŲ BENDRUOMENĘ, KRAŠTŲ LIETUVIŲ BENDRUOMENES, VISUS PASAULIO LIETUVIUS

Bendromis pastangomis padėkime

Lietuvai tapti europinės ir transatlantinės bendruomenės nare!

Šiomis dienomis Lietuvoje vyko tarptautinė konferencija, kurioje dalyvavo NATO Generalinis Sekretorius lordas George Robertson, NATO valstybių bei kandidačių į šią organizaciją užsienio reikalų ministrai, kiti atsakingi pareigūnai, politikos ekspertai. Tai buvo labai gera proga Lietuvai aukšto rango svečių akivaizdoje dar kartą iškelti mūsų valstybės narystės šioje organizacijoje klausimą, išreikšti bendrą visų kandidačių viltį, kad NATO plėtra, kaip žadėta, bus pratęsta 2002 metais.

Didžiulį darbą teks atlikti po konferencijos, siekiant įrodyti, kad esame pasirengę kelių metų laikotarpyje tapti europinės ir transatlantinės bendruomenės nare. Tokia įvykių eiga būtų naudinga ne tik Lietuvai, bet ir viso regiono stabilumui.

Lietuvos užsienio politika iki šiol siekė kelių svarbiausių uždavinių: narystės NATO ir ES bei gerų santykių su kaimynais. Ši politika turėtų būti tęsiama. Esame vienas iš nedaugelio Vidurio ir Rytų Europos kraštų, įveikusių priešišku kaimyninėms tautoms, kurios praityje daug skriaudų mums atnešė. Lenkija tapo mūsų strategine partnere, kartu su Rusija ir ES kraštais įgyvendiname bendrus projektus Karaliaučiuje, vykdomė pragmatinę, ES palaikomą politiką Baltarusijos atžvilgiu, toliau aktyviai vystome Baltijos valstybių bendradarbiavimą.

Šios politikos vaisiai gerai žinomi Lietuvoje ir kai kuriems mūsų partneriams Vakaruose. Tačiau nemaža dalis politikų, politikos ekspertų, žurnalistų, jau nekalbant apie eilinius žmones NATO ir ES valstybėse, nieko nėra girdėję apie Lietuvos pastangas, siekiant stabilumo regione, mūsų valstybės pasirengimą įgyvendinant svarbiausius užsienio ir vidaus politikos uždavinius.

Pasiekti kiekvieno tokio žmogaus protą ir širdį mums iš Lietuvos yra labai nelengva. Jūs, gyvendami greta, turite geriausią galimybę tai padaryti. Daugiau nei prieš dešimt metų kartu pradėję žygi dėl Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės neturėtume nuleisti rankų, kol Lietuva netapo NATO ir ES nare.

Šiuo metu JAV vyksta rinkimų kampanija. Būtų labai naudinga bendram reikalui, jeigu visi JAV lietuviai, nepriklausomai nuo to, kurios organizacijos ar partijos nariais būtų, sutelktų pastangas, siekdami įtikinti kandidatus į šios šalies aukščiausius postus paremti tolesnę NATO plėtrą ir Lietuvos sieki tapti šios organizacijos nare. Neįkainojamą indėlį, kuriant Lietuvos ateitį, įneštų mūsų tautiečiai ir kitose valstybėse, visų pirma Kanadoje ir Europoje, jei pavyktų Lietuvos tematika sudominti vietos žurnalistus, rasti šalininkų, palaikančių mūsų žingsnius.

Kreipdamasis į ES valstybėse gyvenančius lietuvius, kviečiu Jus negailėti pastangų įtikinant, kad ES plėtra negali būti atidėliojama. Lietuva ir kitos Vidurio Europos valstybės turi tapti lygiavertėmis ES narėmis su dabar šiai organizacijai priklausančiomis valstybėmis. Jokie apribojimai naudotis ES bendros žemės ūkio politikos, struktūrinių ir regioninių fondų galimybėmis neturėtų būti taikomi naujoms ES narėms. Priešingu atveju, ES gali prarasti tą pamatą, ant kurio dešimtmečiais buvo kuriama: lygias galimybes ir laisvą konkurenciją visiems ES nariams.

Žinau, kad nemaža jau atlikta Jūsų pastangomis per praėjusį dešimtmetį, kai kas galbūt buvo nepastebėta ir neįvertinta. Ateityje mūsų laukia daug svarbių darbų, kurių padaryti neįmanoma neužmiršus praeitį nesusipratimų. Suprantu, jog siekdami šių uždavinių įgyvendinimo, mes Lietuvoje taip pat turime užgniaužti politines ambicijas ir asmeninius nesutarius. Tai yra viena iš priežasčių, pastūmėjusi Liberalų sąjungą pakviesti kitas panašias mąstančias politines partijas bendram darbui. Esame ir toliau pasirengę nuosekliai įgyvendinti savo programines nuostatas.

Dirbkime kartu vardan Lietuvos. Bendromis pastangomis padėkime Lietuvai tapti europinės ir transatlantinės bendruomenės lygiaverte nare.

Pagarbiai,
Rolandas Paksas,
Lietuvos liberalų sąjungos pirmininkas

KOMUNIZMO AUKOS

Sovietinės okupacijos metais Lietuva neteko apie 800 tūkst. gyventojų. Apie 300 tūkst. žmonių patyrė komunistinio režimo baisumus - kalėjimus, lagerius, tremtį Sibire ir Toliemojoje Šiaurėje. Kas trečias suimtas mirė nuo kankinimų,

bado ar nepakėlė atšiauraus klimato. Daugiau kaip 30 tūkst. žmonių okupantai nužudė Lietuvoje. Bėgdami nuo komunistų teroro, iš Lietuvos pasitraukė daugiau kaip 440 tūkst. valstybės gyventojų.

Lietuvos rytas

LAISVĖS KOVOTOJAS JONAS PAJAUJIS

APDOVANOTAS GEDIMINO ORDINU

Prezidentas Valdas Adamkus Lietuvos laisvės kovų dalyviui Jonui Pajaujui gegužės 29 d. Vilniuje įteikė Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Gedimino 3-ojo laipsnio ordiną.

Kaip rašoma Prezidento dekretu, ordinas skirtas už asmeninius nuopelnus, ginant Lietuvos laisvę ir jos nepriklausomybę.

Švedijoje gyvenantis 80-metis architektas J. Pajaujis dalyvavo 1941 metų sukilime, vėliau kalėjo nacių Stuthofo koncentracijos stovykloje. Po karo

jis apsigyveno Švedijoje, iš kur palaikė ryšį tarp Vakarų ir Lietuvoje likusių rezistentų.

Per apdovanojimo ceremoniją J. Pajaujis pasakojo Prezidentui, kad 1959 metais jį slapta priėmė Švedijos karalius, dartinio vadovo senelis, ir palaikė sulaukti tos dienos, kuomet kovotojai už laisvę galės susitikti su laisvos Lietuvos prezidentu.

Žilvinas Bieliauskas,
Lietuvių grįžimo į Tėvynę informacijos centro direktorius

Išpūdžiai iš Baltų mokslinės konferencijos

Birželio 15-17 dienomis Washington, Georgetown University patalpose vyko 17-oji Pabaltijo studijų puoselėjimo sąjungos (Amerikoje prieš 3 dešimtmečius lietuvių, latvių ir estų įkurta, gražiai užsirekomendavusi *Association for the Advancement of Baltic Studies*, AABS) mokslinė konferencija. Eilinis žiūrovas tas tris dienas pasijuto kaip kokioj turiningoj kafeterijoj su net penkais įvairių patiekalų stalais – galėjo rinktis, ką savo lėkštėn krauti, kokių pranešimų klausytis. Didelė dalyvių dalis taip pat turėjo pareigas, jie skaitė bent po vieną pranešimą. Be abejo, rengėjams rūpėjo organizaciniai reikalai, buvo kelios bendros sesijos ir t.t.

Šiame straipsnyje ribiosiuosi savais išpūdžiais, nes išsamiau visą įvykį viename asmeniui aprašyti būtų beveik neįmanoma. Tad pradėkime su konferencijos tema bei apimties bruožais. Oficialiai dėmesys kauptas į Lietuvą, Latviją ir Estiją bei jų kaimynus, kaimyninių santykių vertinimą. Praktiškai tema išsiplėtojo į daugelį šalutinių sričių ir, reikia manyti, programos planavimo komisijos didysis uždavinys buvo siūlomis pranešimus sudėstyti į giminingas sesijas. Aišku, buvo sesijos, skirtos beveik klasikinėmis pas mus tapusioms temoms: lingvistikai, literatūrai, kultūriniais pasiekimams, demokratizacijai. Šalia šių ėjo mokslinių tyrimų rūpesčiai bei jiems skiriami ištekliai, ekonomika, visuomeniniai reiškiniai, saugumas, akademinis darbas svetimuose kraštuose, tarptautinė politika, etniniai reiškiniai ir t.t.

Su pranešimais iš viso dalyvavo apie 160 asmenų (bent su vienu pranešimu). Lietuvių, tiesa, buvo ryški mažuma: suskaičiavus 25-28 pralegatus, gal dar 10-15 dalyvių. Didesnę pusę lietuvių autorių sudarė Lietuvos aukštųjų mokyklų atstovai, bet buvo ir iš Lietuvos užsienyje studijuojančių. Konferencijoje

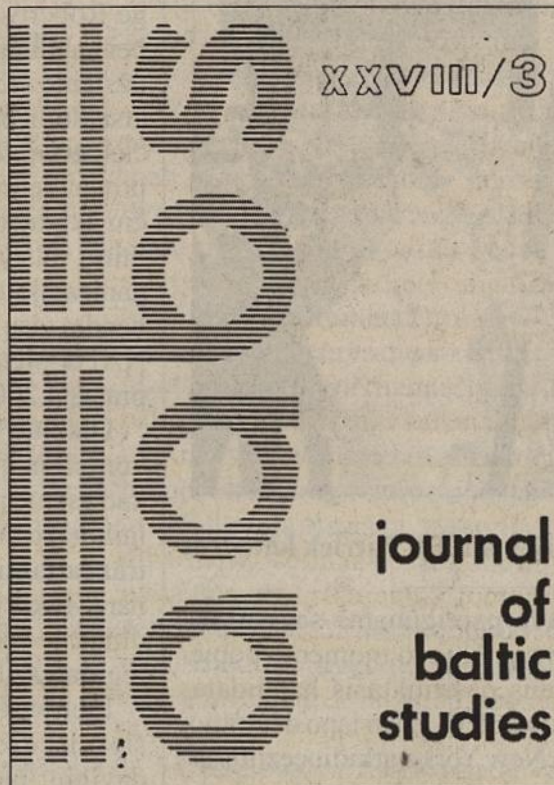
Antanas Dundzila

mažoką lietuvių "atstovavimą" pastebėjo ir Lietuvos ambasadorius Stasys Sakalauskas, bičiuliškai paskatinęs apie sekančią panašų AABS renginį iš anksto pranešti Lietuvos ambasada. Apskritai reikia pasakyti, kad skaičiumi AABS organizacijoje dominuoja latviai ir estai, tačiau lietuviai nėra nustumti į pašalį. Štai dalyvių tarpe matėme AABS sėkmingai anksčiau pirminkavusius Rimvydą Šilbajorį, Violetą Kelertienę, o už dvejų metų – pagal tvarką jau toms pareigoms iš anksto išrinktas – pirminkaus Saulius Sužiedėlis; taip pat dalyvavo 1998-2000 sekretoriaus kadenciją užbaigęs išeivijos jaunosios kartos akademikas Vėjas Liulevičius.

Pranešimų lygis smarkokai svyravo, be didelio skirtumo ar buvo kalbama apie Lietuvos, Latvijos, ar Estijos reikalus. Buvo tikrai puikių pranešimų, buvo ir kitokių. Silpnėsi pranešimai dalinai atspindėjo užsienio mokyklų naivumą nagrinėjamuose uždaviniuose, kai, pvz., kokia nors Lietuvos tema "mokosi" ne tik studentas, bet ir jo amerikietis profesorius... Sakytum, kad ir šitokios aplinkybės gali duoti šiek tiek naudą Lietuvai, nes tuo būdu studentas gal kiek "prijaukina" užsienietį mums rūpimuose reikaluose.

Pagrindine konferencijos tema – apie mums taip rūpimą jūros pakrantę ir jos kaimynus – bene reikšmingiausią pranešimą girdėjome penktadienį per priešpiečius. Šiai iškilmingai kalbai rengėjai smarkiai ruošėsi, "aukštai šaudė": buvo kviesta JAV užsienio reikalų sekre-

torė Albright, bet - Artimieji Rytai vėl... (kaip sutapęs Kuveito karas ir 1991 sausio 13 d. įvykiai Vilniuje) nustelbė mūsų reikalus; buvo sutikęs kalbėti tuo metu Amerikon atskridęs Estijos prezidentas Meri, bet netikėtai turėjo iškristi diena

AABS leidžiamo žurnalo viršelis

anksčiau... Reikšmingą įdomią, dalykišką kalbą pasakė Georgetown University profesorius, Woodrow Wilson centro pareigūnas, demografas Murray Feshbach. Tai nebuvo retorika, bet surinktos, suprantamos statistikos santrauka, liečianti Lietuvą, Latviją, Estiją ir Rusiją. Jis lygino pasikeitimus gyventojų skaičiuje, gimimuose, mirtinume, migracijoje, užkrečiamose ligose ir kituose reiškinuose. Jo pateiktų duomenų čia neišsiskačiuosime, tačiau paryškime prie ankščiau negirdėtų, statistinių reiškinų Rusijoje. Štai prelegento bomba - skaičiuojama, kad Rusijos gyventojų skaičius dėl čia suminėtų priežasčių smarkiai sumažės: 2020-2050 metų laikotarpyje ji gali nukristi nuo 146 mln. iki 120, gal net iki 100 milijono žmonių! Toks didelis gyventojų skaičiaus pasikeitimas

turės nepaprastos įtakos Rusijos ekonomikai, pramonei, sveikatingumui, kariuomenei ir tuo pačiu turės nepaprastos įtakos ir kaimyninėms šalims. Konferencija, kurios uždavinys buvo pažūrėti į ryšius su kaimynais, čia išgirdo stulbinantį teiginį, pateisinusį pasirinktą temą. Mano nuomone, šis reiškinys Lietuvai, Latvijai ir Estijai yra pavojingesnis už kitus girdėtus rusų šūkavimus.

Visuotines konferencijas AABS ruošia kas dveji metai. Sekanti konferencija taip pat vyks Washington: čia patogios patalpos, Universitete prieinamos kainos, o atvykusiems iš Europos – nereikia toliau dangintis per Ameriką į Vakarų. Pastebėtina, kad beveik tuo pačiu metu Vilniuje vyko tarptautinė komunizmo įvertinimo konferencija. Koks didelis skirtumas tarp pastarosios ir Washington rengtos! Apie vilnišką duomenų iki paskutinių mėnesių beveik nebuvo: 1999 m. vėlyvą vasarą ji buvo nukelta iš 1999 m. spalio mėn. į šių metų birželį, o iki 2000 m. balandžio gegužės mėn. nežinojome rengėjų, programos, dalyvių registracijos duomenų ir kt. Iš kitos pusės – AABS šauklys pranešimams buvo skelbiamas prieš metus, žinojome kas konferenciją rengia, kur rengia, o šių metų pradžioje rankose turėjome ir beveik išbaigtą programą ir kitus organizacinius duomenis.

Besidomintieji AABS veikla gali gauti duomenų kreipiantis į AABS Business Office, 3465 Burnside Str., Portland, OR 97214, aabs@teleport.com

Atsiųsta paminėti

BALTOJI PAUKŠTĖ, Irena Norkaitytė-Gelazienė. Hickory Hills, IL, 2000. Spausdino Ričardo spaustuvė.

PASAULIO LIETUVIS, Nr. 4/366, 2000, balandis. Lemont, IL, Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdyba.

PASAULIO LIETUVIS, Nr. 5/367, 2000, gegužė. Lemont, IL, Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdyba.

rienė.

Kandidatai: R. Šilkaitis, PhD; J. Ardys; H. Žibas.

Pietryčių apygarda, I rajonas

Seimo atstovai: T. Gečienė, D. Skučas, J. Dantienė, A. Pakštienė.

Kandidatai: G. Skučienė.

Vakarų apygarda, II rajonas

Seimo atstovai: V. Vidugiris, A. Nelsienė, G.M. Leškys.

Kandidatai: nėra.

Vidurio Vakarų apygarda, I rajonas

Seimo atstovai: dr. P. Kisieliūsis, B. Jasaitienė, M. Remienė, J. Polikaitis, J. Budrienė, K. Laukaitis, A. Sakalaitė.

Kandidatai: nėra.

Vidurio Vakarų apygarda, II rajonas

Seimo atstovai: B. Vilitienė.

Kandidatai: nėra.

Vidurio Vakarų apygarda, III rajonas

Seimo atstovai: R. Narušienė, R. Plūra.

Kandidatai: nėra.

Vidurio Vakarų apygarda, IV rajonas

Seimo atstovai: A. Antanėlis.

Kandidatai: M. Kuzminskas.

Iš viso gauta galiojančių balsavimo kortelių – 4233.

JAV Lietuvių Bendruomenės rinkimų rezultatai

JAV LB XVI-sios tarybos rinkimų duomenys

Bostono apygarda

Išrinkti: G. Čepas, Č. Mickūnas, I. Veitienė, D. Navickienė, R. Buivydas.

Kandidatai: nėra.

Connecticuto apygarda

Išrinkti: D. Grajauskienė, J. Karosas, G. Stankūnienė, V. Kogelis.

Kandidatai: nėra.

Floridos apygarda

Išrinkti: kun. dr. M. Čyvas, A. Garsys, B. Kožickys, D. Augūnienė, L. Savaitienė.

Kandidatai: R. Snarskienė, J. Vienušienė, V. Aviža.

Michigano apygarda

Išrinkti: V. Kamantas, G. Kamantienė, N. Udryas, A. Rugienius, S. Anužis, J. Urbonas.

Kandidatai: nėra.

New Yorko apygarda

Išrinkti: R. Česnavičienė, R. Šližys, A. Lukaševičiūtė.

Kandidatai: K. Miklas.

Ohio apygarda

Išrinkti: A. Čepulis, MD; R. Šilkaitis, PhD; D. Puškorienė.

Kandidatai: J. Ardys, I. Gedrienė, N. Balčiūnienė, G. Valaitis, H. Žibas.

Pietryčių apygarda, I rajonas

Išrinkti: T. Gečienė, V. Bagdonavičius, J. Dantienė, R. Krušinskienė, D. Skučas, R. Gedėika, K. Razgaitis.

Kandidatai: A. Pakštienė, K. Česonis, R. Stirbys, A. Banionytė.

Pietryčių apygarda, II rajonas

Išrinkti: R. Bitėnas, J. Vebaitis, V. Mėlinis.

Kandidatai: R. Juškievė.

Vakarų apygarda

Išrinkti: V. Vidugiris, A. Nelsienė, G.M. Leškys, A. Polikaitis, J. Pupius, G.J. Milas.

Kandidatai: nėra.

Vidurio Vakarų apygarda, I rajonas

Išrinkti: dr. P. Kisieliūsis, M. Remienė, J. Polikaitis, B. Jasaitienė, S. Daulienė, A. Paužuolis, J. Budrienė, B. Vindašienė, A. Sakalaitė, B. Juodelis, R. Šakenienė, I. Kirkus.

Kandidatai: nėra.

Vidurio Vakarų apygarda, II rajonas

Išrinkti: B. Vilitienė.

Kandidatai: nėra.

Vidurio Vakarų apygarda, III rajonas

Išrinkti: G. Damašius, R. Na-

rušienė, R. Sužiedėlis.

Kandidatai: V. Janušonis, R. Plūra.

Vidurio Vakarų apygarda, IV rajonas

Išrinkti: dr. G. Murauskas, A. Antanėlis.

Kandidatai: M. Kuzminskas.

Iš viso gauta galiojančių balsavimo kortelių – 4429.

JAV Lietuvių Bendruomenės PLB 2000-ųjų metų seimo atstovų rinkimų duomenys

Bostono apygarda
Seimo atstovai: Č. Mickūnas, I. Veitienė.

Kandidatai: D. Navickienė.

Connecticuto apygarda
Seimo atstovai: L. Karosienė, dr. J. Kriaučiūnas.

Kandidatai: nėra.

Floridos apygarda
Seimo atstovai: B. Kožickienė, S. Ušackas, S. Vaškelenienė.

Kandidatai: dr. A. Šležas.

Michigano apygarda:
Seimo atstovai: V. Kamantas, G. Kamantienė, J. Svera, L. Rugienienė.

Kandidatai: J. Urbonas.

New Yorko apygarda
Seimo atstovai: E. Adomaitis, K. Miklas.

Kandidatai: nėra.

Ohio apygarda
Seimo atstovai: D. Puško-

Š. m. kovo 4 d. prie Šv. Kazimiero lietuvių parapijos bažnyčios Philadelphijoje, PA, buvo pašventintas lietuviškas koplytstulpis, kurį užsakė kun. Petras Burkauskas. Koplytstulpis susilaukė plataus apylinkės žmonių ir spaudos dėmesio. Su nuotraukomis buvo aprašytas "Philadelphia Inquirer" ir "The Catholic Standard and Times"

NEW JERSEY NEW JERSEY NEW JERSEY NEW JERSEY
SENTRY REALTY, INC. 33 E. Railroad Ave., Jamesburg, NJ 08831. Tel.: (732) 521-1611. FAX 732-521-0034. Jei norite pirkti namą, žemės plotą, komercinį pastatą ar nuomoti namą puikioje Centrinėje New Jersey dalyje, maloniai kviečiame kreiptis į NJ Licensed Real Estate agentę ZINERĄ A. MACYS (kalba lietuviškai). Namų tel.: (732) 521-5556 arba (732) 521-1916. Centrinė New Jersey dalis yra puiki vieta gyventi tiek jaunoms šeimoms, tiek pensininkams. Geros mokyklos. Patogus susisiekimas su prekybos centrais ir darbais. Gerai žinomos pensininkų namų bendruomenės.

GALCHUS & GORDON, advokatai, patarnauja sekančiuose teisiniuose reikaluose: nelaimingi atsitikimai, nekilnojamas turtas, imigracija, DWI and all criminal. Virš 20 metų patirtis. Parūpinamas lietuvių k. vertėjas. Konsultacija nemokamai. Galchus & Gordon, 39-07 Bell Blvd., Bayside, NY 11361. Tel.: 718 229-2628.

JONAS V. STRIMAITIS, advokatas, patarnauja teisiniuose reikaluose, kurie liečia testamentą paruošimą ir jo vykdymą, o taip pat nekilnojamo turto pirkimą ar pardavimą bei įvairius reikalus, susijusius su mokesčių (tax) mokėjimu. Advokatas dirba Connecticut valstijoje ir kalba lietuviškai. 134 West St., Simsbury, CT 06070. E-mail: sigcycle@aol.com Tel.: 860 651-0261. Fax 860 651-8376.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laidotuves. Koplyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

BUYUS FUNERAL HOME. Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.). Tel. 344-5172. Paruošiamos garbingos laidotuvės. Modernios koplyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliams pastatyti.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujojo miesto - OHLERT-RUGGIERE, Inc., 89-11 Jamaica Ave., Woodhaven, NY. Tel. 847-2323 (namų tel. 847-4477). Įstaigą kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klientais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern, 1883 Madison St., Ridgewood, NY 11227. Tel. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA - Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia Radžiūnas, sav. - 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, NY 11368. Tel. 779-5156.

LAISVĖS ŽIBURIO radijas girdimas sekmadieniais 9 val. ryto iš KDM stoties 1380 AM. Romas Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, NY 11364. Tel. 718 229-9134 arba 718 428-4552. Fax 718 423-3979.

Lietuvos Krikščionišką DEMOKRATIJA
ir jos spaudą paremkime dabar:
pinigais, Unitrust, testamentais.

-Tax Exempt #36-2927289-
per:
Pope Leo XIII Literary Fund, Inc.
9050 Troy Avenue
Evergreen Park, IL, 60642
Fax/Tel. 708-636-9562 Klauskite informaciją

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI
SUKURIAMI IR NEMOKAMAI
PRISTATOMI Į VISAS KAPINES
NEW YORK, NEW JERSEY
IR CONNECTICUT VALSTIJOSE.
ĮSTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINIŲ.

Fasolino
MEMORIALS

66-86 80 ST. MIDDLE VILLAGE,
QUEENS N.Y. 11379
PHONES (718) 326-1282 / 326-3150
- TAI MŪSŲ VIENINTELĖ VIETA -
- GAUSI PARODŲ SALĖ -

+

KVEAAS
JONAS
1933+1976

DARBININKASThe Lithuanian Weekly
Published by Franciscan Fathers341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, NY 11207Editorial Office 718-827-1352
Business Office 718-827-1351
FAX 718-827-2964Publication No. USPS 148-360
ISSN 0011-6637Second Class postage paid at Brooklyn, NY, Post Office
Subscription per year \$45.00. Single copy \$1.00.
Published Weekly except 2nd and 3rd week in JulyPOSTMASTER: Send Address Change to:
DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207
— Redaguoja REDAKCINĖ KOMISIJA —

Rankraščiai taisomi Redakcijos nuožiūra

Laisvės statulos šviesa

Anais laikais, kai Jungtinės Amerikos Valstijas galėjai pasiekti tik laivu, New Yorko uosto žiotyse buvo pastatyta milžiniška Laisvės statula, aukštai kelianti liepsnojančią žibintą, o antroje rankoje laikanti įstatymų knygą. Tai buvo prancūzų tautos dovana Jungtinėms Amerikos Valstijoms.

Prancūzija buvo pirmoji valstybė, kuri ištisė pagalbos ranką besikuriančiai Amerikai. Prieš Didžiąją Britaniją kariauti už jos laisvę į Ameriką vyko savanoriai. Prancūzija tuomet didžiai nesutarė su D. Britanija ir visokiais būdais rėmė Jungtinių Amerikos Valstijų kelią į nepriklausomybę. Prancūzija, pirmoji pripažinusi JAV kaip egzistuojančią valstybę, tada buvo galinčiausia, turėjusi daugiausia įtakos valstybė.

New Yorkas tada buvo Jungtinių Amerikos Valstijų sostinė. Čia gyveno ir George Washington, Amerikos laisvės karų generolas ir pirmasis prezidentas. Čia atvyko ir pirmasis Prancūzijos ambasadorius Francois Rene Chateaubriand. Pagal nustatytą protokolą prezidentui jis įteikė skiriamuosius raštus, pasakęs kalbą, palinkėjęs naujai valstybei kuo geriausias ateities.

Prancūzijos ambasadorius, būdamas pasiuntiniu kituose kraštuose, buvo regėjęs puošnių rūmų, dalyvavęs dideliuose priėmimuose, kur žvilgėjo auksas, buvo daug prabangos.

Washington, kaip armijos generolas, atsakė svečiui kalba ir pakvietė vaišius. Ir Chateaubriand nustebė, kad nematė jokio pasirengimo, kad jis čia bus vaišinamas. Prezidentas įvedė jį į kitą kambarį, kur degė židynys. Jis įmetė kelias bulves į židinį, kad jos iškeptų. Ant stalo padėjo paprastas lėkštes, sviesto puodelius.

Ambasadorius buvo įpratęs valgyti iš auksinių indų, apsuptas šnaranciu šilkų, dvelkiant brangiausiems kvapams. Dabar sklido tik kepančių bulvių kvapas.

Prezidentas Washington jam pasakė, kad Amerika yra jauna valstybė, nieko neturinti, išskyrus didelį norą gyventi laisvėje.

Ambasadorius aprašė šį vizitą kaip patį brangiausią, patį išpuodingiausią jo priėmimą. Jis rašė: šitoji valstybė tikrai toli nueis ir daug pasieks!

Taip ir atsitiko. Amerika augo, stiprėjo metai iš metų, nes gynė žmogaus teises ir laisvę. Švenčiant Amerikos nepriklausomybės šimto metų sukaktį, prancūzų tauta dovanojo Laisvės statulą. Amerikos jaunimas surinko auksą tik jos pjedestalui – didžiuliui, su muziejaus salėmis – pastatyti.

Ant pjedestalo šono, prie Laisvės statulos kojų, yra iškaltas imigrantės eilėraštis, kurio turinys maždaug toks: „Ateikite pas mane visi vargantieji, aš jus priglaušiu. Palikite savo ašaras man, savo vargą man ir keliaukite į šalį, kur kiekvienas yra laisvas. Aš saugosiu jūsų laisvę“.

Tie žodžiai dar ir dabar yra brangūs, dar ir dabar vilioja naujus imigrantus. Amerikos Laisvės statulos žibinto šviesa tapo tautų laisvės simboliu. Ji mato visi pavergtieji.

Liepos 4-oji yra ne tik Amerikos nepriklausomybės šventė, bet ir viso pasaulio žmonių, kurie siekia laisvės ir teisingumo. Ir šiandien Amerikos Laisvės Žibintas stiprina visus. Šios didžiosios laisvės šventės proga sveikiname Ameriką ir sakome: „Tegu Dievas laimina Ameriką!“

Vilties amnestija

Alis BALBIERIUS

Pasaulis pilnas žmonių vilčių. Jomis tiesiog perpildytas. Jei mes galėtume bent vieną akimirka pajusti visos milijardinės žmonijos viltis, matyt, beregint išprotėtume.

Nes viltys būna kilnios ir kvailios, perdėm egoistinės arba beprotiškos. Baisios viltys tų, kurie tetorkšta tik pavalgyti ir atsigerti, nes daug kur pasauly nėra nei maisto, nei vandens tiek, kad žmogus patenkintų šiuos minimalius poreikius.

Kai kurios žmonių viltys baises savo beviltiškumu ar smulkmeniškumu, arba maniakiškos – yra apsėstųjų nežemiškos didybės, noro žudyti, kenkti, griauti. Pagaliau kiekvienas žmogus per savo gyvenimą patiria ištisą įvairiausių, dažnai kraštutinių vilčių metamorfozę. Ne tik žmogus kaip atskiras individas. Gentys ir tautos, žmonija kaip milžiniškas, ant vis mažėjančio Žemės rutulio nebesutelpantis amorfiškas kūnas.

Lietuva – mažytė žalia (pavasari ir vasarą), sidabrinė (žiema) ir auksinė (rudeni) šalelė ant Žemės rutulio kūno. Nuaidėjusi pasaulyje Atgimimo laikais vos ne kaip išskirtinė tauta, nuogu veidu atstojusi prieš geležinės imperijos monstrą, kadaise siekusį vos ne debesis. Kur ta Lietuva, tie patys šviesūs, vilčių pilni žmonės, klausia šiandien ne vienas. Ne vienas – jau nieko neklausia ir klausant nebenori.

Dešimt neseniai paminėtų atkurtos nepriklausomybės metų vis dėlto iš daugelio žmonių atėmė viltį. Tai, kad šiandien nuolat didėja praradusių viltį procentas, yra lygiai taip pat svarbu kaip ir visi tikri ar tariamieji dešimties metų pasiekimai – valstybės struktūrų atkūrimas, verslas, bankininkystė, amžinoji kultūros nemirtis bet kokiomis sąlygomis, totalinė šalies automobilizacija ir t.t. Tačiau vis dėlto pernelyg daug žmonių brangiai sumokėjo už Atgimimo euforiją ir laisvę. Ir nematyt tiems mokesčiams pabaigos – fiziniams, materialiniams ir dvasiniams.

Ne viską galim pateisinti istoriniu būtinumu, neišvengiamais epochos lūžio sunkumais ir praradimais. Per daug regėjom politinio, ekonominio, socialinio valdžios neraštingumo, avantiūrizmo, net kvailumo. Valdžia nuo Atgimimo vis tolo

nuo žmonių, reikšmino save, tapatino su tauta ir valstybe, pūtėsi it tuščiaaviduris grybas. Įstatymų ir nutarimų, „naujų“ projektų ir asmeninių ambicijų, biurokratizmo ir padliaižiavimo Vakarų veikėjams džiunglėse ji gerokai pasiklydo pati. Labai sumenkėjo mūsų, kaip piliečių, galimybė operatyviai paveikti ar keisti tą valdžią. Intelektualų, mokslo ir kultūros žmonių balsas dažniausiai nuaidi kaip šauksmas tyruose. Kartais net atrodo – niekam jie nereikalingi, kažkokie per daug protingi, vis nepatenkinti, besikišančys į tautos „išrinktųjų“ veiklą. Šiandien buvimas Seime, Vyriausybėje, ministerijoje, muitinėje, mokesčių inspekcijoje, bet kokioje kitoj mūsų pinigais išlaikomoj valdžios institucijoje daugeliui valdininkų tapo verslu. Tobulai veikia kyšių sistema, dar tobuliau „dirbama“ darant tiesiogines ir netiesiogines įtakas, paslaugas ir paslaugėles – šio verslo subtilybės per dešimt tobulėjimo metų puikiai įvaldė mūsų biurokratai ir skirstytojai. Daug jų praturtėjo ir turtės toliau, nes ši sistema lyg plonas, sunkiai užčiuopiamas voratinklis yra apraizgiusi visą visuomenę.

Kadaise, bandę sunaikinti sovietinę biurokratiją ir nomenklatūrą, deja, mes neišradom dviračio – sukūrėm savą, tautinę, kartais net bjaurėnę už aną.

Šiandien valdžia yra daugiau viltis sau pačiai negu žmonėms.

Reiktų su tuo susitaikyti. Argi gali teikti rinkėjams daugiau vilčių tai, kad šalyje jau 39 partijos ir partijėlės? Ir vis dėlto, esant reikalui, turėtume išmokyti tą valdžią už gerklės, nes ne mes jai turim tarnauti. Apskritai dėti didesnes viltis į valdžią, į kokius nors rinkimus ar perrinkimus šiais laikais yra lygiai tas pat, kaip tikėtis, kad vienasys iš debesio kris ne lietus, o doleriai. Blogiausiu atveju – litai ar centai.

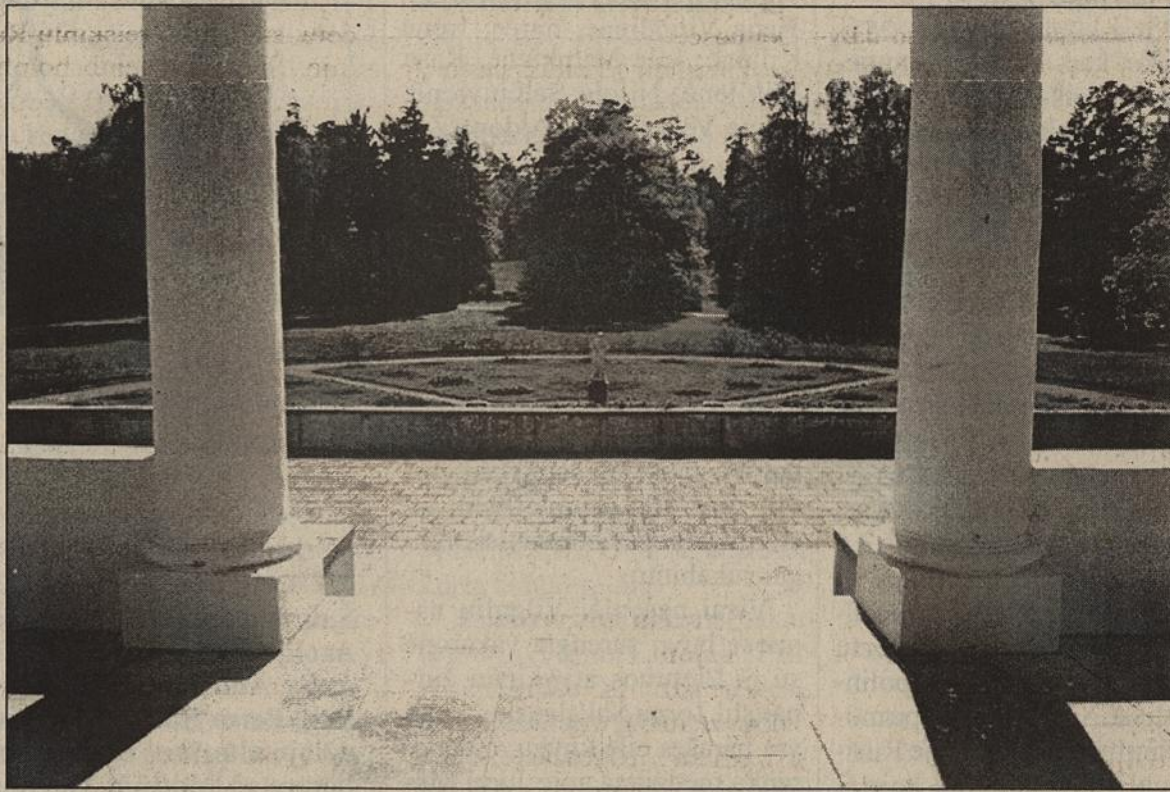
Mūsų visuomenėje keistoje būklėje yra sąlygiškai vidutinis žmogus. Turėkim galvoje, kad vidurinysis, arba pasiturintis sluoksnis iš esmės dar nesuformavęs. Vien pavalgyti, apsigerti, susimokėti mokesčius (pavyzdžiui, už butą) dar neužtenka – normaliam gyvenimui bet kuriam žmogui ar šeimai būtinas tam tikras laisvų pinigų kiekis – kultūros, poilsio, kelionių ar pramogų dalykams. Šiandien tasai vidutinis žmogus gyvena labai nestabiliai – „iš viršaus“ jį veikia nedidelis praturtėjusiųjų sluoksnis, kur jis lyg ir turi teorinę galimybę kada nors ten patekti. „Iš apačios“ – nuolat gąsdina ir traukia žemyn didesnė skurdo, nereikalingumo tikimybė.

Tam sąlyginiam viduriniam sluoksniui priklauso ir tikrasis Lietuvos elitas – mokslo, kultūros, meno žmonės. Dauguma jų gyvena nelengvai, o tai trukdo kurti tas vertybes, kurios yra esminis bet kurios visuomenės dvasinio gyvenimo pagrindas. Tikrasis elitas neretai pasijunta užmirštas, net nustumtas į šalį, klestint smarkiai bulvarizuotoj masinėj žiniasklaidoj vienadienių „žvaigždžių ir žvaigždelių“, naujųjų lietuvių,

„aukštuomenės“ kultui. Ši propaganda jau gerai sustyguota, masinė kultūra dar turi šokią tokią platesnę rinką, yra agresyvesnė ir landesnė, o daugeliui svarbiausia, kad nuo jos vartojimo neskauda galvos – viskas čia suprantama, aišku.

Ne vienas žmogus pasijunta įžeistas, kada jis tampa tik preke. Žmogus kaip prekė darbo rinkoje yra pradinio kapitalizmo socialinė, psichologinė ir moralinė problema. Kartu ir – būtiškoji. Vyresniųjų kartų žmonėms, dar taip istoriškai neseniai buvusiems vergais „brandaus“ socializmo epochoje, vėl tapti preke, t.y. iš dalies tokiu pat vergu, yra labai skausmingas dalykas. Juolab kad šioje rinkoje perkopę pusę amžiaus ar daugiau žmonės jau yra nepaklausūs prekė. Nepaklausių prekių Lietuvoje nuolat daugėja, augant bedarbystei, nebeapklausus net jaunimas – dar gera, sveika ir energinga „prekė“. Apskritai visuomenėje dar daug senojo, inertiško mąstymo, kuris neleidžia prisitaikyti prie pasikeitusių sąlygų, naujų reikalavimų ir ypač prie individualių galimybių panaudojimo. Žmogus, tampantis preke, vis dėlto yra nužmoginamas. Čia turiu galvoje ne natūralų savo sugebėjimų, išsilavinimo ar talento pardavimą. Šiandien ne vienas darbdavys perka žmogų kaip visumą, reikalauja iš jo daugiau negu jis gali duoti nepamindamas savo teisių ir žmogiškumo.

Grįžtant prie kultūros, tiesiog apstulbino spaudoj paskelbtas faktas, kad pernai vidutiškai kiekvienas Lietuvos žmogus knygoms išleido tik 0,95 lito. Tik kelias degtukų dėžutes, (nukelta į 6 psl.)

Palanga. Vaizdas į parką nuo Gintaro muziejaus

A. Balbieriaus nuotr.

Valstybės vizija pasipriešinimo

dokumentuose ir spaudoje (1940-1952 m.)

Artūras Valitekaitis

4

(pradžia nr. 23)

„Lietuvių tauta laukia, kad artimiausioje ateityje D. Vokietijos jai bus pripažintas ir leistas atstatyti ir realizuoti jos suverenitetas, šiuo metu jau Lietuvos-Rusijos 1920 metų sutarties numatytose rytinėse ir pietinėse Lietuvos sienose ir nusistovėjusiose vakarinėse Lietuvos sienose, kartu iganinant ją atitinkama ir sutarta forma pakelti ūkinį pajėgumą, skirtą talkininkauti D. Vokietijos karui tęsti ir jį užbaigti“. Visa tai negalima pavadinti „LNP siekiais įjungti Lietuvą į Vokietiją“, kaip bandė teigti sovietinė istoriografija, nes LNP siekė suverenios valstybės statuso. Prisiminkime Antrojo pasaulinio karo istoriją, juk Vokietijos sąjungininkai ne visi buvo netekę suvereniteto, dalis turėjo bent simbolinę savivaldą (Kroatija, Slovakija), tad ir LNP turėjo vilties gauti nepriklausomybę, nes jautėsi tai užsitarnavę sukilimu prieš Raudonąją Armiją. „LNP yra tvirtai įsitikinusi, kad nepriklausomos Lietuvos valstybės (tautos kraujo ryšių dėsniiu praplėsta, ekonomiškai stiprios ir turinčios atitinkamą ir jai būtiną erdvę) egzistencija yra istoriškai ir geopolitiškai pamatuota ir kad ji negali būti D. Vokietijai nenaudinga. LNP /.../ yra tvirtai įsitikinusi, kad tarnauja tik lietuvių tautos ir nepriklausomos Lietuvos valstybės interesams, ir tie Lietuvos interesai, jos įsitikinimu, šioje Europos dalyje sutampa dabartyje ir sutaps su D. Vokietijos interesais“.

Nors ir žiūrėdami labai palankiai į vokiečius, Lietuvos nacionalistai, visų pirma, kėlė priekin lietuvių interesus ir tai išdėstė savo memorandumuose: „LNP pirmoje eilėje jaučia atsakomybę ties istorija už lietuvių tautos likimą. Ji jaučiasi, kaip ir kiekviena to-

talitarinė politinė partija, esanti istorinės ir politinės tautos valios reiškėja, ir ji laiko savo aukščiausiu užduotimi tarnauti vien lietuvių tautai. LNP iš esmės buvo už nepriklausomą, griežtai nacionalistinę valstybę, nes lietuviškas nacionalizmas yra nesuderinamas su vokiškuoju ar kokiu kitoku dėl savo tautos iškėlimo virš kitų; antra, nepriklausomybei įgyvendinti LNP matė vienintelį kelią - orientaciją į Vokietiją. Tačiau, net būdama palanki vokiečiams, LNP aukščiausiai laikė tautos interesus, todėl klaidingas yra T. Venclovo teiginys, kad „nacionalistai ir komunistai buvo vienodi savo parsišaukšiumu“. LNP bent jau pareiškimais ir memorandumais siekė valstybinės nepriklausomybės, bet rinkosi liberalų požiūrį neteisingus kelius.

Vokiečių administracijai uždraudus LNP (1941.12.17), jos veikla nenutrūko. Nacionalistai veikė pogrindyje, tačiau neturėdami tvirtos atramos tautoje, aktyviai nesireiškė. Dalis nacionalistų įsitraukė į pogrindinę veiklą – ir niekuomet neatsisakė Lietuvos nepriklausomybės. „Mes liksim prie mūsų politinės koncepcijos, kurią ne sykį viešai ir neviešai reiškėm. Vokietijos, Rusijos, Lenkijos interesų sankryžoje būdami, mes turim žinoti vien aklą valstybinį Lietuvos saugojimą ir globojimą /.../ ir mūsų kelio obalsiu buvo ir tebėra ir bus laisva, nepriklausoma Lietuvos valstybė“.

Lietuvių frontas (LF)

Lietuvių fronto politinė programa ir pasaulėžiūra išsirutuliojo iš Lietuvos Respublikos laikų moderniosios krikščioniškosios pasaulėžiūros intelektualų kūrybos. LF laikė save tiesioginiu LAF tęsiniu, priėmė nemažai LAF intelektualų, kurie jau tarpukaryje buvo susiformavę savo pasaulėžiūrą ir vizijas: smerkė partijų rietenas ir pasaulėžiūrų fanatizmą, pripažino tautinį solidarumą ir pažiūrų toleranciją, kultūrinį suartėjimą su Vakarais, neigė slavų įtaką lietuvių tautinei kultūrai, miesčionišką sustabarėjimą, skelbė moralią politiką.

Tad norint suprasti, ko siekė LF, reiktų grįžti į praeitį ir pažvelgti į „36-ųjų generacijos“ skelbiamus valstybės idealus. Šis straipsnis buvo išspausdintas žurnale „Naujoji Romuva“ (1936.02.23, Nr. 8). Manifeste „Į organišką valstybės kūrimą“ parodoma intelektualų įsivaizduojama valstybės koncepcija: partinės diferenciacijos panaikinimas, demokratinė idėjų propagavimas, politikos ir pasaulėžiūros atskyrimas. Valstybė turėjo tapti bendru gėriu ir valdomiesiems, ir valdantiems. Valstybė ir pilietis negali būti aukojami vienas kitam, ieškoma harmoningo valstybės ir asmenybės egzistavimo varianto. Pagrindinis valstybės uždavinys yra visų jos piliečių gerovė. Būsimajame nepriklausomos Lietuvos gyvenime „dalinių partijų ar sąjūdžių negalės būti, nes jie savo laiką jau atgyveno. Partija ar sąjūdis turi remtis visa tauta, tik tuomet juo bus galima pasitikėti“.

Lietuvių frontas perėmė 36-ųjų generacijos ir LAFO idėjas, pritaikydamas esamam momentui. LF politinė platforma turėjo būti pagrįsta krikščioniška morale ir socialiniu teisingumu. LF įsivaizduojama valstybė turėjo būti „krikščioniška demokratinė Lietuva su plačiai išvystyta ekonomika ir dvasine kultūra, žmogus pripažįstamas aukščiausiąja vertybe valstybėje“. Tauta pradeda skirti dėmesį žmogui – pagrindiniam valstybės komponentui. Lietuvių frontas savo pogrindinėje spaudoje skelbė būsimosios valstybės principus. Laikraštyje „Į laisvę“ 1943-1944 m. buvo spausdinama straipsnių serija „Į reformuotą demokratiją“. Straipsniuose buvo rašoma, kad „Lietuvos respublikos laikų partijas skyrė arba jungė požiūris į religiją – tai ir politinė kova“. LF požiūris į religiją – tai ieškojimas kompromiso, nepritariant nuomonei „religija kaip privatus reikalas“, nei „pilietis pajungiamas religijai per valstybę“. LF laikraštyje buvo pabrėžiama, kad tikėjimo laisvė yra kiekvieno asmeninis reikalas, reikia sutaisyti įvairių konfesijų žmonių, visą dėmesį skiriant socialinių ir politinių klausimų (nukelta į 4 psl.)

■ Čečėnijos nepriklausomybės siekiančių vadovas Aslan Maschadov pirmą kartą viešai prisipažino, kad kai kurie žinomi lauko vadai atsisako kariuoti jo vadovaujami. Promaskvietiškos Čečėnijos respublikos administracijos spaudos tarnyba birželio 26 d. agentūrai "Interfax" pranešė turinti garso kasetę su A. Maschadovo kalbos įrašu.

■ Be stiprios armijos Rusija negalės išspręsti uždavinių sustiprinti valstybę naujame šimtmečiuje, mano Rusijos prezidentas Vladimir Putin. Kalbėdamas birželio 26 d. Didžiųjų Kremliuose per priėmimą, surengtą baigiantiesiems aukštąsias karo mokyklas, jis sakė: "Jūs turite galimybę kilti ne tik tarnyboje, bet ir stiprėti dvasiškai, sėkmingai dirbti. Kai jums asmeniškai sekasi dirbti, stiprėja ir mūsų armija, vadinausi, mūsų piliečiai bus patikimai apginti".

■ Įtariamą karo nusikaltimais Bosnijos serbas atvežtas į Hagą, kur jis bus apkaltintas genocidu, pranešė JT tribunolas nusikaltimams Jugoslavijoje. Birželio 25 d. savo namuose Bosnijoje jį suėmė NATO taikdariai. 36 metų D. Sikiricą tribunolas kaltina įtariamu dalyvavimu 140 Bosnijos musulmonų ir kroatų nužudyme Keratermo belaisvių stovykloje Prijedore, šiaurės vakarų Bosnijoje, per 1992-1995 metų Bosnijos karą.

■ Fijai sukilėliai birželio 25 d. pareiškė, kad, kol kariškiai neįvykdys jų reikalavimų, siekiant užbaigti penkias savaites trukusią politinę krizę šalyje, jie nepaleis daugiau įkaitų. Verslininko George Speight vadovaujami sukilėliai birželio 25 d. rytą netikėtai paleido keturias įkaitais laikytas moteris ir tai, pasak jų, yra geros valios ženklas prieš planuojamas derybas su kariškiais.

■ Per pastaruosius 5 metus asmenų, vartojančių narkotikus, Rusijoje padaugėjo beveik 3,6 karto. Jungtinių Tautų (JT) narkotikų kontrolės ir nusikaltimų duomenimis, jeigu toks polinkis išliks, XXI amžiaus pirmojo dešimtmečio pabaigoje Rusijoje gali būti daugiau kaip 3 mln. narkomanų.

Sulaukėme naujo lietuviško savaitraščio

Chicagoje š. m. gegužės pradžioje pradėjo rodytis naujas lietuviškas savaitraštis "Amerikos lietuvis". Jo leidėjas ir vyr. redaktorius Bronius Abrutis, prieš porą metų atvykęs į Dėdės Samo žemę iš Plungės. Ten jis irgi užsiėmė laikraščio leidyba, taigi šis darbas jam yra prie širdies.

Laimėjęs žalią kortelę, kartu su žmona Sandra šiame krašte pradėjo fizinį darbą, bet vis galvojo apie lietuviško laikraščio leidimą. Susitaukęs šiek tiek pinigų, jau pernai planavo pasirodyti su pirmuoju numeriu. Tačiau visokios kliūtys šią idėją leido įkūnyti tik šių metų pavasarį.

Buvo laikai, kada Chicagoje ejo net du savaitraščiai: "Sandara" ir "Laisvoji Lietuva". Deja, jie jau seniai sustojo (beje, "Sandara" dar pasirodo, 4 kartus per metus). Savaitraštis chigagiečiams labai reikalingas, juolab kad Chicagoje ir jos apylinkėse tiek daug naujai atvykusių lietuvių – net apie 15 tūkst.

B. Abrutis šį leidinį ir nori daugiau skirti naujai atvykusiems, bet jis mielai tarnaus visiems lietuviams, kurie tik norės pasinaudoti jo teikiamomis paslaugomis. Pirmame numeryje jis rašo: "Norime tapti jūsų pagalbininku ir draugu... Tikimės, kad naujasis leidinys sudomins visus lietuvius".

Tiesa, pirmieji keli numeriai buvo gana kuklūs – net nuotraukų nedėjo. Pastebimai savaitraštis pagerėjo nuo 5-jo numerio, kada į redakcinį kolektyvą įsijungė nauja pajėga – žurnalistė ir fotografe Regina Oraitė iš Kauno, kuri eina redaktorės pareigas. Ji pareiškė: "Mūsų tikslas – parodyti, kuo gyvas lietuvis Amerikoje". Laikraštis pasidarė gana aktualus, nes jame dedami naujai į šį kraštą atkeliavusiųjų pasisakymai, aprašomi jų vargai ir džiaugsmai. Ir tai skaitytojus itin domina. 5-tame savaitraščio numeryje yra pasveikinimas "Amerikos lietuviui", gautas iš Illinois valstijos kongreso narės, politikos

darbuotojos (lietuvių kilmės) Anne Zickus.

Savaitraščio apimtis – 8 vidutinio formato puslapiai, iš kurių vienas skirtas skelbimams. Kaip rašoma – ne pelno siekiančioms organizacijoms už skelbimus nereikia mokėti, o kitiems – pirmasis skelbimas irgi nemokamas.

B. Abrutis žino, kad lietuvišką laikraštį leisdamas jis pelno nepasidarys. Jis to ir nesi-tiki, o teigia, jog nori padėti savo tautiečiams, anksčiau ar vėliau atvykusiems į šį kraštą. Jo norai daugiau idėjiniai, o ne biznieriški. Tačiau, be abejo, jam bus nelengva išlaikyti lietuvišką laikraštį, nors jis yra optimistas ir sako: "Jeigu nebandys, tai ir nieko nepadarysi".

Reikia palinkėti naujam lietuviško žodžio entuziastui šiame darbe geros kloties. O susidomėjusieji šiuo leidiniu gali rašyti adresu: "Amerikos lietuvis", 7349 W. 55th Place, IL 60511; tel./faksas: (708) 594-2586. **Edvardas Šulaitis**

Sėkminga vakaronė Great Neck, NY su PAULIUM JURKUM

Gegužės 19, penktadienio vakare, į svetingus Irenos ir Jono Vilgalių namus Great Neck, NY, rinkosi žmonės vakaronėi, kurią surengė LB Long Island apylinkės valdyba. Anksčiau čia gyveno daugiau lietuvių, veikė Great Neck ir Long Island apylinkė, kuri tada vadinosi kitu vardu. Dabar sudaryta viena apylinkė, apjungianti visus Long Island lietuvius.

LB apylinkės valdybą sudaro veiklios moterys: pirmininkė Irena Vilgalienė, narės: Irena Kilienė, Lilė Milukienė, Rasa Miklienė, Nijolė Šalčiuvienė, Roma Vedeckienė, Aldona Žukienė.

Veiklai visus išjudino Irena Vilgalienė. Vilgalių namuose daugiausia ir vyksta susibūrimai, gal todėl, kad šeiminiškai svetingi, o gal ir dėl to, kad jų namai erdvūs bei tinkami jaikiems suėjimams, renginiams. Atvykusieji čia gali ir akis paganyti: ant sienų daugybė lietuvių dailininkų paveikslų, su skirtingais apšvietimais, skoningai sukabintų.

Visai neseniai Vilgalių namuose buvo surengta vakaronė su iš Lietuvos atvykusiu žurnalistu Tomu Sakalausku, kuris yra parašęs eilę knygų, o dabar renka medžiagą apie Jurgį Mačiūną.

Šįkart vakaronėi buvo pasirinktas vietinis kultūrininkas – Paulius Jurkus, buvęs vienas iš "Darbininko" redaktorių. Lietuvių Rašytojų Draugijos pirmi-

ninkas, įvairiausias kultūrinės ir visuomeninės veiklos puoselėtojas. Apie šį vakarą iš anksto buvo paskelbta "Darbininko" (nukelta į 8 psl.)

Š. m. balandžio 17 d. suėjo 60 metų nuo Šv. Kazimiero vėnuolijos steigėjos Motinos Marijos Kaupaitės mirties. Ta proga Šv. Andriejaus lietuvių parapijos Philadelphiaje klebono kun. Petro Burkauskos užsakymu, bažnyčios kupole virš didžiojo altoriaus buvo nutapytas Motinos Marijos Kaupaitės portretas. Motinos Marijos Kaupaitės beatifikacijos byla jau yra perduota Romai

Mirė legendinis britų aktorius John Gielgud

Gegužės 21 d. Londone, sulaukęs 96 m. mirė vienas gerbiausių praėjusio šimtmečio aktorių seras John Gielgud, labiausiai pagarsėjęs Šekspyro dramose: jo vaidmenų sąrašas rasiame Hamletą, Ričardą II-ąjį, Makbetą, taip pat Marką Antonijų dramoje "Julius Cezaris". John Gielgud pasižymėjo įvairialypiu talentu, gebėjusiu puikiai pasirodyti ne vien įkūnijant Makbetą, bet taipgi ir įtaigiai reklamuojant Kleenex. Aktorius už įvairius vaidmenis šešis syk buvo apdovanotas

Grammy Award, taip pat buvo pelnęs Academy Award, Tony Award ir Emmy Award. Įdomu, kad žymiojo aktoriaus tėvas buvo lietuvių kilmės, o gilios teatrinės tradicijos, ypač iš motinos pusės, buvo puiki gamtos dovana gabiam ir, jo paties teigimu, teatro idėjos apsėstam jaunuoliui. Savo autobiografinėje knygoje "Distinguished Company" John Gielgud rašė: "Jei aš negimiau su sidabro šaukštu burnoje, tai tikrai pintinėje, gausiai prigrūstoje teatrinėse kostiumų". **JK**

Nauja lietuviška šeima

Gegužės 20 d. Šv. Kazimiero parapijos bažnyčioje Worcester, MA, buvo sutuokti Teresė Miliuskaitė ir Algis Ilgunas. Šv. Mišias aukėjo ir sutuoktuvų apeigas atliko parapijos vikaras kun. Jonas Petrauskas, MIC.

Muzikos garsų lydimi prie altoriaus artėjo pamergės ir pabroliai: Rūta Ilgunaitė-Mononenko ir Juozas Miliuskaitė, vyr. pamergė Bernadeta Miliuskaitė-Harris ir vyr. pabrolis Viktoras Mononenko.

Linksmi nusiteikusių mergytės Onytė Harris, Katrytė Miliuskaitė, Rožytė Harris ir Kristinutė Miliuskaitė bėrė gėlių žiedelius besitariantiems

jaunavedžiams. Vargonavo Ona Valinskienė, parapijos vargonininkė. Gražus solisto Valerijono Roževičiaus giedojimas didino iškilmingumą. Mišių skaitinius skaitė Rūta ir Bernadeta. Pabaigoj Mišių solistui giedant "Šioj dienoj o Motin brangiausia..." jaunoji, lydimi vyr. pamergės Bernadetos, prie Marijos kojų padėjo rožių. Po Mišių muzikos garsams aidint jaunoji pora, jau vyras ir žmona, vestuvinio pulko lydimi žengė į naują gyvenimą.

Vestuvių šaunus pokylis vyko Maironio Parko puošnioje salėje. Jaunuosius su duona, druska ir vynu pasitiko jaunojo gėlių žiedelius besitariantiems (nukelta į 7 psl.)

Valstybės vizija pasipriešinimo dokumentuose ir spaudoje (1940-1952 m.)

Artūras Vaitekaitis

4

(atkelta iš 3 psl.)

sprendimui". Valstybės pažangą LF matė kaip valstybės gyvenimo racionalizavimą (atskiriant politines, ūkines, kultūrinės sritis), specializavimą (kad kiekvieną darbą dirbtų savo srities specialistas), visuomenės auklėjimą (visuomeninė moralė ir viešasis padorumas). Visuomeninė moralė paliekama pačios visuomenės dispozicijoje, "visuomeninės moralės niekas valstybinėm priemonėm neįveiks".

Didelis dėmesys skiriamas žemės ūkio racionalizacijai. LF puikiai suvokė, kad žemės ūkis buvo ir bus Lietuvos ūkiniu pagrindu. Žemės nuosavybė yra pagrįsta Steigiamojo Seimo numatytais normomis, tačiau LF nepripažino ūkių skaldymo į smulkus, nepajėgius. Siekdama kaimą dar labiau suartinti su miestu, plėsti žemės ūkio pramonę, smulkias ūkio šakas (sodininkystę, bitininkystę, sėklininkystę). Visa žemės ūkio veikla pavedama į visuomeninių, profesinių, ūkinių organizacijų ir žemės ūkio kooperacijos rankas.

Vietoj miško pramonės siūloma plėsti durpių ir statybinių medžiagų pramonę, siekiant sumažinti miškų naikinimą.

Socialinis teisingumas LF pagrįstas darbu ir tik po to nuosavybe. Darbas yra privalomas visiems. Darbas pirmoje vietoje, antroje – kapitalas. Atlyginimas už darbą yra apsprendžiamas pagal žmogaus asmeninį, profesinį ir šeimos statusą. Draudimas nuo ligų, nelaimių, invalidumo ir senatvės yra privalomas ir visuoti-

nas, valstybė privalo rūpintis socialiai remtiniais žmonėmis.

Lietuvių frontas kritiškai vertino Lietuvos respublikos profesinių sąjungų ir susivienijimų veiklą, nurodydamas naujus kelius, kaip tvarkyti jų veiklą: valstybė ir vyriausybė negali diktuoti profsąjungoms pageidaujamos vadovybės; profsąjungos turi apimti visus toje profesijoje dirbančius; pagal darbo specifiką turi veikti treji profsąjungų susivienijimai (kultūros, prekybos – pramonės ir žemės ūkio). Profsąjungų rūmai turi įstatymų siūlymo seimui teisę. Toks profesinis susiorganizavimas, pasak frontininkų, yra "atsiribojimas nuo totalitaristinio korporatizmo ir nuo marksizmo klaidų, gali būti naudingas ir atskiram piliečiui ir ekonominei, socialinei ir kultūrinei kūrybos pažangai".

Kultūroje, visų pirma, keliama asmenybės laisvė ir pagarba jai. Valstybės uždavinys yra skatinti kultūros plėtrą tautos sluoksniuose, kelti kultūros lygmenį, "įjungti kultūrą į tarptautinį gyvenimą".

Lietuvių frontas turėjo savo karinį padalinį "Kęstutis", kuris susikūrė 1942 metų gegužės mėn., teisininko J. Vilučio iniciatyva. 1943 metais buvo parengtas šios organizacijos statutas, iš kurio mes galime matyti "Kęstučio" organizacijos tikslus mums rūpimu klausimu. Visų pirma, tai buvo krikščionys demokratai; antra, tai buvo karinio tipo organizacija, kuri didžiausią dėmesį skyrė ne programinėms deklaracijoms, o konkrečiai veiklai. Kaip karinė organizacija, kęstutėnai suvokė ir kėlė priekin karinės jėgos svarbą nepriklausomybės išsaugojimui (2d. straipsnis). "Kęstutis" matė "nepriklausomos Lietuvos atstatymą jos etnografinėse ribose" (2a. straipsnis). Galima daryti išvadą, žvelgiant į "Kęstučio" statutą, kad ši organizacija siekė nepriklausomos, etnografiniu pagrindu suvienytos, tautinės ir katalikiškos valstybės. Būsimos valstybės programos gilesnės analizės nesiėmė, ir sprendžiant iš to, kad ši organizacija šliejosi prie LF, pritarė LF programai.

Lietuvos Laisvės Kovotojų Sąjungos požiūris į valstybę

LLKS buvo pirmoji kovos organizacija, aktyviai ir plačiai pradėjusi antivokišką propagandą prieš nacistinės "Naujosios Europos" absurda. Pagrindinis LLKS tikslas buvo atstatyti nepriklausomą Lietuvą, tačiau konkretesnio valstybės idealo LLKS programoje nėra, tačiau jis rekonstruojamas iš A. Vokietaičio paliudijimų apie šią organizaciją ir LLKS spaudos.

LLKS viltys į Lietuvos nepriklausomybės atgavimą buvo grindžiamos tikėjimu Atlanto Chartijos principais, jų įgyvendinimu ir lūkesčiu galimo karinio konflikto tarp anglosaksų ir SSRS, ir tai nuolatos buvo pabrėžiama pagrindinėje LLKS spaudoje. LLKS spauda skelbė visos tautos jėgų susivienijimą nepriklausomybei atgauti: "Lietuvos valstybės nepriklausomybės atstatymas reikalauja visų lietuvių bendro darbo".

Todėl laisvės kovotojai niekada neslėpė savo nusistatymo organizuotai dalyvauti kuriant laisvąjį Lietuvos gyvenimą. LLKS puikiai suvokė ir tai, kad visų pagrindinių organizacijų pagrindinis tikslas yra nepriklausomybė, bet partiniai skirtumai neleidžia joms susivienyti: "Gali būti grupių partinių nuomonių skirtumų dėl metodų, bet visų lietuvių vienas tikslas: laisva, nepriklausoma, graži, teisinga, darbšti Lietuva. Kiekvienoje kultūringoje visuomenėje atskiros grupės yra neišvengiamos ir gal net būtinos, bet jų interesai turi būti kultūringi ir džentelmeniškai būdu derinami, idant nebūtų pakenkta bendram tikslui".

LLKS iš karto perprato vokiečių keliamą autonomijos blefą ir savo spaudoje aiškiai apie tai rašė: "Lietuvių tauta nemano ir nenori būti vasaline Vokietijos valstybe: ji nemano būti "autonominiu" Vokietijos kraštu. Suvereniteto teisė priklauso vien pačiai lietuvių tautai ir to suvereniteto ji niekada nėra išsižadėjusi ir jo neišsižadės". (bus daugiau)

Kiti rusai, kita Rusija, kitas kongresas

Julius Keleras

Ne kas kitas kaip vakariečiai išgalvojo pavadinimą „naujieji rusai“, gražiai tikėdami, jog susidarius palankioms aplinkybėms galima netrikdomai pakilti ne vien iš ekonominių griuvėsių, bet ir iš ydingos ideologijos paliktų nuošliaužų. Apie tuos, naujuosius, tiesa, mažiausiai galvoji 67-ajame Pasaulinio PEN kongrese Maskvoje: jų veik nesutinki, gal kai kur šmėkšteli jų buvimo ženklai bei simptomai - prabangūniški Mercedes-Benz, pramaišiu su gausiom įprastinėm Lodom, biržgiančiom Maskvos prospektuose, žavios rusaitės, trumpais sijonėliais, neabejotinai skirtais užsieniečių akių ganykloms, elgetų spiečiai Senajame Arbate, ištiesiom virpančiom rankom, nenuspėjami kolonijinės sąmonės buvimo įrodymai Rusi-

šmerkimo akcija. Tačiau to neįvyko, nepaisant to, kad kai kurie atskiri PEN centrai protestuodami neatvyko, o kai kurie dalyviai tą įvertino itin skeptiškai: 10 metų iškalėjus lageriuose rusų disidentas Lev Timofejev sakė, jog rengti tokį kongresą Maskvoje tai tas pats, kas rengti jį Hitlerio Vokietijoje. Rusijos PEN centrai, atrodo, buvo nelengva: federalinė Rusijos valdžia absoliučiai ignoravo kongresą (paskutinę akimirą atšauktas priėmimas pas Maskvos merą Jurij Lužkov, garsėjusį savo demokratinėmis pažiūromis, bet, matyt, apdairiai nusprendęs nesipykti su ką tik prisiekusiu naujuoju Rusijos prezidentu V. Putin).

Homero Aridjis, Tarptautinio PEN klubo prezidentas, įžanginiame kongreso atida-

Tarptautinio PEN prezidentas Homero Aridjis (kairėje) ir JAV ambasadorius Rusijai James F. Collins (deš.)

žurnalistai bei spaudos darbuotojai buvo nužudyti arba žuvo Balkanų regione, Aceh, Angoloje, Columbijoje, Dramblo kaulo krante, Rytų Timūre, Indijoje, Šri Lankoje, Sierra Leoneje ir Turkijoje. Buvo pabrėžta, kad šio komiteto veikla yra realiausiai juntama.

Delegatų asamblėja priėmė šias svarbiausias rezoliucijas: 1. Dėl sistemingo ir žiauraus masinių informacijos priemonių uždarymo Serbijoje, o taip pat dėl nuosprendžio 12 metų kalinėti Kosovo albanų rašytojai Florai Brovin. (Oficialus Serbijos PEN centro delegatas Mihajlo Pantic, be kita ko, prašė ne tik smerkti Miloševićiaus režimą, bet ir pripažinti demokratines Serbijos jėgas, kurioms, kaip niekad, dabar reikia palaikymo: 400,000 serbų, tarp kurių nemaža jaunų, intelektualų, buvo priversti emigruoti.) 2. Dėl žinomo baltarusių rašytojo Vasil Bykav persekiojimo. 3. Dėl daugelio teisminių procesų, iškeltų turkų rašytojams ir kitiems Turkijos inteligentams, tame tarpe besitęsiančiam rašytojo Ešber Jagmurdereli įkalinimui. Buvo priimta ir kitų svarbių rezoliucijų.

Delegatai paskutiniosios asamblėjos metu priėmė ilgai lauktą, viso kongreso metu rengtą rezoliuciją dėl Čėčėnijos krizės (buvo svarstomi trys darbiniai variantai), kurioje itin griežtai, aiškiai ir sugestiviai buvo išreikšta užuojauta Čėčėnijos tautai, be užuolankų pasmerkta cenzūros įvedimas, ribojantis informaciją. Rezoliucija kvietė baigti karą, kuris padarė Rusijos visuomenę „demoralizuota dėl militarizacijos, žiaurumo, nesutaikomumo, prievartos eskalacijos ir sielvarto“. Auganti grėsmė žodžio laisvei Rusijoje kelia nerimą tarptautinei rašytojų bendruomenei. Taip pat vienas balsiai buvo priimta rezoliucija, smerkianti žurnalistų, nepatriančių oficialiam Rusijos valdžios požiūriui ir pačias įvairiausias problemas – nuo aplinkos apsaugos problemų iki karo Čėčėnijoje, - areštus, teisminių persekiojimų, užpuolimus. Kongrese pasisakė Grigorij Pasko ir Aleksandr Nikitin, ilgą laiką kalėję dėl savo publikacijų apie ekologinius nusikaltimus Rusijoje.

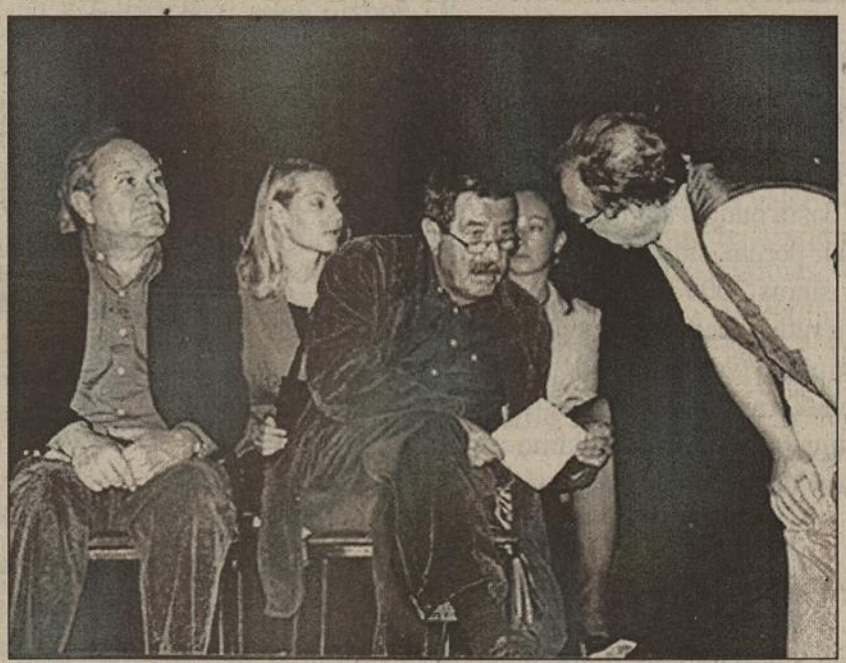
Kultūrinėje programoje nebuvo gausu renginių (nuolat nepaaiškinamai keitėsi numatytas jų laikas ir vieta), tačiau reikėjo džiaugtis ir tais, kurie įvyko. Priėmimas Suomijos ambasadoje Maskvoje buvo vienas įdomiausių. Ten vieno Rusijos fondo dėka iš Rusijos gilumos buvo sukviesti poetai, kurie, be kai kurių svečių, skaitė savo eilėraščius, talkininkaujant Evgenijui Popovui ir suomiui Jukka Mallinnen, žaismingai vertu-

siam juos į suomių kalbą. Be kita ko, minėtame priėmime teko sutikti žinomą lietuvių kino ir teatro aktorį Juozą Budraitį, kuris dabar yra Lietuvos kultūros atašė Maskvoje. (Jo dėka Maskvoje organizuotos konferencijos poetui ir diplomatai Jurgiui Baltrušaičiui ir jo sūnui, garsiam Prancūzijos menotyrininkui Jurgiui Baltrušaičiui, į kurias atvyko didelis būrys užsienio akademinio pasaulio žmonių.) Kitas priėmimas įvyko JAV ambasadoriaus Rusijai James F. Collins namuose, kur buvo pakviesti tik oficialūs delegatai ir garbės svečiai. Pagrindinis literatūrinis vakaras vyko gegužės 24 d. viešbučio Radisson-Slavjanskaja didžiojoje salėje. Užsimota buvo pristatyti įvairių šalių poeziją, tačiau keturias su pusė valandos retas teikėntė, nors tarp skaičiusių buvo Bella Achmadulina, Homero Aridjis, Robert Bly, Gunter Grass ir kiti. Ten, beje, buvo įteikta ir Boriso Pasternako premija, kurią pelnė pripažintas čiuvašų poetas Genadij Aigi. Kultūrinių renginių sąrašas buvo įtrauktas ir futbolo varžybos – Tarptautinio PEN komanda legendiniame Torpedo stadione žaidė su nemažiau legendine Maskvos Torpedo komanda. Žinoma, nepaisant to, kad pusę PEN komandos sudarė ne rašytojai, o tos pačios Torpedo žaidėjai, buvo pralaimėta 6:4. Tačiau kiek padaryta propagandos – visos Maskvos TV stotys rodė varžybas.

Atsisveikinimo vakaras Peredelkino miestelyje už Maskvą (40 min. autobusu) irgi nuvydė. Tai buvo dar viena šio kon-

kursams Tarptautinio PEN kongreso dalyviams nepasiūlė aplankyti jo namą ar kapą! Maždaug už pusės kilometro nuo B. Pasternako namų, Rusijos Literatūros fondo poilsiavietėje buvo suruoštos vaišės – degtinė, vynas, rusiškos dešros, skambėjo įvairių Rusijos regionų muzika: močiutės iš Jaroslavl, Kostromos, Riazanės su ryškiais tautiniais kostiumais atrypavo neabejotinai įspūdingas rusų liaudies dainas, buvo pasakytos kelios kalbos. O prie B. Pasternako sodybos teko miško takeliais eiti (ir rasti) savo iniciatyva... Namo-muziejaus darbo laikas jau buvo pasibaigęs, tad išprašėme į vidų ne itin lengvai, tačiau šis apsilankymas daugeliui asmeniškai tapo viena kongreso kulminacijų. Be galo asketiškas poeto namas, kuriame jis ir mirė. Jo mirties patalė, siaurutė lovoj dabar ilsimi sudžiovintos gėlės iš daržo, kur jis taip mėgdavo triūsti. 1958-aisiais, paskelbus apie Nobelio suteikimą Pasternakui, sovietų valdžios verčiami žmonės ėjo ir mėtė akmenis į langus, rėkdamai apie Pasternako išdavystę... Po jo mirties namas buvo suniokotas, daiktai išmėtyti; oficialaus muziejaus statusą namas tegavo tik 1990-aisiais, t.y. trisdešimčiai metų praėjus po poeto mirties. Ekspozicija buvo kruopščiausiai atkurta iš nuotraukų.

Baigiant būtų galima pakartoti kiekvienais metais PEN kongresuose paliudijamą tiesą: kiek bebūtų svarbios asamblėjos ir rezoliucijos, visuomet pajunti, kad gyvas ryšys su kitais pasaulio rašytojais yra ne

Tarptautinio PEN prezidentas, vienas garsiausių ispaniškai rašančių poetų ir prozininkų Homero Aridjis (sėdi pirmas iš kairės) ir 1999 metų Nobelio premijos laureatas vokiečių Günter Grass (sėdi dešinėje) prieš prasidedant poezijos vakarui

V. Kelerienės nuotraukos

greso organizacinė nesėkmė. Peredelkino – mažas rašytojų vasarviečių miestelis, kuriame vasarodavo ar nuolat gyvendavo didelė dalis Maskvos rašytojų. Garsiausias iš jų – Boris Pasternak, 1958 m. gavęs, bet priverstas atsakyti Nobelio premijos. Niekas ten nuka-

mažiau svarbus, o gal kaip tik čia slypi visų kongresų prasmė? Tad Lietuvos PEN klubo vardu noriu padėkoti visiems, kurie padėjo oficialiai atstovauti Lietuvos rašytojus, lietuviškai rašančio pasaulio dalį šiame tarptautiniame rašytojų forumo.

Sigitas Geda, poetas, vertėjas, eseistas, š.m. gegužės 5 d. buvo apdovanotas tryliktaja Gabrielės Petkevičaitės-Bitės premija už pernai išleistą esė knygą „Žydintys lubinai pilialaknių fone“. Kaip įprasta, premijos įteikimo išklmės vyko Ustronės kaime. Kaip pastebi ELTA, premijuota S. Gedos eseistika knyga yra labai įdomi meniniu ir žanrinio požiūriu, dargi su paties autoriaus piešiniais. Panevėžyje, kur rajono savivaldybė šiuo metu finansuoja Bitės premijas, pastaroji S. Gedos knyga esanti tapusi retenybe. Bitės premija buvo įsteigta 1983 m. Iki nepriklausomybės paskelbimo buvo įteiktos aštuonios premijos. Vėliau po šešerių metų pertraukos šia premija buvo apdovanojama tragiškai žuvusio poeto Vaidoto Daunio šeima; ją taipgi yra gavę rašytojai B. Viliamaitė, V. Raščickas ir A. Bernotas.

Dail. Povilo R. Vaitekūno, Vilniaus Dailės akademijos Tapybos katedros vedėjo, suaktyvinė – gimimo 60 metų ir meninės veiklos 30 metų – praeitį primenanti paroda veikė kovo 16 – balandžio 16 d. Lietuvos Šiuolaikinio Meno Centre. Tapybos darbų rinkinys, išstatytas parodoje, buvo sukskirstytas į kelias grupes – Pažaislio laikotarpio drobės, peizažai, natūrmortai. Ryškūs religiniai motyvai, idomūs piešiniai, atlikti pieštuku bei tušu. P.R. Vaitekūnas parodose pradėjo dalyvauti 1966 m., surengė ir savo asmeninių parodų, su darbais pasirodė ir garsiajame Stedelijk muziejuje Amsterdamo. Sukaktyvininkas yra vienas iš pokario Lietuvoje neoficialaus menininkų sambūrio „Grupė 24“ įsteigėjas.

Smuikininkas Vilhelmas Čepinskis, kartu su pianiste Guoda Gedvilaitė, birželio 27 dieną koncertavo New Yorke, Weill Recital Hall - Carnegie Hall. Ši pavasarij jie atliko ilgoją muzikinę koncertų kelionę Lietuvoje, pradėję ją Klaipėdoje š. m. kovo 22 d. ir baigę balandžio 11 d. Ukmergėje. Kelionė apėmė dešimtį didesnių miestų – Panevėžį, Alytų, Jonavą, Šiaulius, Mažeikius, Joniškį, Anykščius, Plungę. Sugrįžus į Vilnių, buvo padaryti koncertų įrašai radijui ir televizijai. Numatoma išleisti kompaktinę plokštelę. G. Gedvilaitė šiuo metu studijuoja Frankfurto prie Maino aukštojoje muzikos mokykloje, yra koncertavusi Italijoje, Olandijoje, Prancūzijoje, Vokietijoje, Šveicarijoje ir JAV-jose. Dvidešimt trejų metų Čepinskis jau koncertavęs Amerikoje, New Yorke, studijavęs garsiojoje Juilliard muzikos mokykloje.

„Jūros“ žurnalo antrasis šių metų numeris pasirodė balandžio mėnesį. Pirmą kartą išleistas lietuvių, rusų ir anglų kalbomis. Vyriausioji žurnalo redaktorė Zita Tallat-Kelpšaitė leidinio sutiktuvėse priminė, kad žurnalas buvo leistas nuo 1935 iki 1939 m. Klaipėdoje ir ten atgavintas 1999 m. Leidinyje spausdinama beveik viskas, kas susiję su jūra, marinistiniu menu ir meile jūrai. Žurnalas bus platinamas įvairiose parodose Odesoje, Kijeve, Sankt Peterburge, Taline. Jo apimtis – maždaug 60 puslapių, leidžiamas 3000-5000 egz. tiražu.

jos valdžios aparato veiksmuose, apie kuriuos įvairiom progom tiek daug teko ten diskutuoti.

67-asis Tarptautinio PEN kongresas, kurio tema buvo „Kritikos laisvė, laisvės kritika“, praūžęs Maskvoje gegužės gale, buvo karštas ne tiek klimato prasme (nors karštis Maskvos gatvėse pastebimai alino ne vien svečius), bet pirmiausia dėl imperialistinio Rusijos karo Čėčėnijoje, kuris nuolat nebylaus svečio teisėmis kongrese dalyvavo iki pat paskutiniosios jo uždarymo akimirkos. Daugiau nei 200 rašytojų (74 oficialūs delegatai) iš 78 šalių buvo susirinkę Maskvoje. Atsidedodamas už išskirtinę teisę rengti kongresą Rusijos sostinėje, rusų PEN centras gebėjo sukviesti apie 40 televizijos ir radijo stočių, tarp jų tokias kaip Reuters, tarptautinių žurnalistų iš įvairiausių pasaulio šalių. Apskritai viso kongreso metu nesunku buvo jausti kiek padidintą spaudos ir kitų komunikacijos priemonių dėmesį.

Dar prieš prasidedant kongresui, per daugumą Maskvos televizijos stočių pranešta apie Tarptautinio PEN kongreso darbo pradžią; per TV6 kanalą Andrej Bitov, Rusijos PEN centro prezidentas, pripažino, kad laukiama skandalo: Vokietijos PEN ruošėsi aštriai iškelti klausimą apie įvykius Čėčėnijoje. A. Bitov su šypsena porino apie jų pastangas, rūpinantis spaudos laisve Rusijoje. Į klausimą, ką manas apie šį nuožmų karą prieš taikią čėčėnų tautą, A. Bitov atsakė: „Aš laisvas žmogus, ne kalbų sakytojas“. Pripažinęs, kad „viskas sudėtinga, niekad imperijos lengvai negrūdavo“, toje pačioje TV laidoje A. Bitov nerimavo, ar nepavirs šis PEN kongresas eiline Rusijos

rimo žodyje pabrėžė, kaip svarbu buvo ši pasaulinį kongresą organizuoti būtent Maskvoje, palaikant Rusijos PEN centrą, kuris permainingoje Rusijoje taip narsiai gina demokratinius PEN principus. Visais laikais Rusijoje spaudos laisvė taip pat stipriai buvo ginama, kaip ir griauinama, o šiuo laiku žymiai pavojingesnė yra rinkos ir kriminalinės mafijos tironija, kuri pakeitė valstybės tironiją, ką paliudija čia vykstantis kongresas, sakė Homero Aridjis. Andrej Bitov, bandydamas rasti aukso vidurį, teigė, jog „turime ne teisti, bet suprasti Rusiją“. Šis kongresas ne tik apie Rusiją, bet ir apie jus“. Centrinę kalbą kongreso atidarymo proga pasakė maištingasai Gunter Grass, praėjusių metų Nobelio premijos laureatas. Nors pagrindinis kalbos akcentas buvo skirtas „Ne – karui prieš Čėčėniją!“, G. Grass daugiau kalbėjo apie rašytojo vaidmenį atskleidžiant tiesą, pasitelkęs daugelį žinomų pavyzdžių: Franz Werfel romaną „40 Musa Dagų dienų“, parašytą 1933 m. ir atskleidusį 1914 m. prieš armėnus Turkijos įvykdytą genocidą, kurio iki šiol nepripažįsta Turkijos valdžia (po jo rašytojas turėjo emigruoti į Austriją); George Orwell romaną „Pagarba Katalonijai“, kuriame apnuoginta tiesa apie GPU vaidmenį Ispanijos Pilietiniame kare, ir kt.

Pirmosiomis kongreso dienomis Kalinamų rašytojų, Moterų rašytojų, Taikos ir Vertimų bei kalbos komitetuose atsiskaityta už praėjusių metų darbą, numatytos artimos bei tolimesnės ateities veiklos gairės. Išskirtinis darbo baras teko Kalinamų rašytojų komitetui, kurio pirmininkas Eugene Schougin susumavo komiteto rezultatus: praėjusieji metai buvo kaip reta tragiški. 87

Šaitytojai rašo "Darbininkui"

Gerbiamas Redaktorau,

Visai atsitiktinai mums į rankas pakliuvęs Brooklyne lietuvių kalba leidžiamas laikraštis "Darbininkas" savo rašiniu "Praeities šešėliai vejasi dabartį" nustebino ir nuvylė. Jau pats Aldonos Svirbutavičiūtės straipsnio pavadinimas mums atrodo tendencingas, o turiniui nusakyti net nerandame žodžių.

Pokaris, rezistencija – ne šešėliai, o realūs faktai, įvykiai, žmonių likimai, vaikščiojantys Lietuvos žemę kartu su visais dabar gyvenančiais, tame tarpe ir su gerbiama straipsnio autore. Pokarį, rezistenciją vadinti praeities šešėliais – vadinasi tolti nuo jo konkretumo ir menkinti jo reikšmę net dabartiniam krašto gyvenimui. Rezistencijos dalyviai dar šalia mūsų, jie patys, jų likimai – ne šešėliai, o realūs asmenys kasdien sutinkami gatvėse ir darbovietėse.

Vienas iš tokių "šešėlių" yra paskutinis Lietuvos partizanas, kovojęs ir nelygioje kovoje žuvęs Antanas Kraujelis. A. Kraujelis žuvo, bet yra jo tėvas, yra jo žmona, yra jo sūnus, šventai saugantys jo atminimą. Yra visi tie, kurie pritarė, kurie padėjo partizanui ir kurie dabar ieško jo palaidojimo vietos, norėdami nors kukliu paminklėliu paženklinti jo kapą ir nors taip jam padėkoti ir pareikšti pagarbą.

A. Kraujelis – šešėlis, tiesiog piktoji šmėkla, kai apie jį pasakoja buvęs KGB Utenos saugumo skyriaus viršininkas Sergej Tichomirov, buvęs LKP rajono komiteto pirmasis sekretorius Vytautas Tvarijonas ir jų bendraminčiai. Bet tiek S. Tichomirov, tiek V. Tvarijonas ir jų bendrininkai kovojo už sovietinę Lietuvą, o A. Kraujelis gynė Lietuvos Nepriklausomybę. Kodėl rašinio autorė nepasikalbėjo su paskutiniojo partizano tėvu, žmona ir sūnumi bei visais tais, kurie nors A. Kraujelio apylinkėje nukentėjo nuo tichomirovų ir tvarijonų, mums beveik aišku, bet visai nesuprantama, kad laikraščio administracija, nepatyrusi sovietinės tikrovės poveikio, leidžia sau publikuoti rašinius, persunktus dvimate mastysena.

Rašinio autorė tiesiog piktinasi, kad A. Kraujelis, būdamas partizanų ryšininku ir gavęs užduotį nušauti gimnazijos direktorių, – "klusniai tai įvykdė". Sakyt, ar reikia tuo piktintis gerai žinant, kad tas buvo padaryta vykstant žūtbūtei kovai tarp Lietuvos gy-

nėjų ir jos okupantų bei jų pakalikų. Logiškas mąstymas verstų su panieka ir pasipiktinimu žiūrėti į A. Kraujelį, jei jis būtų to nepadaręs. Juk jis gavo užduotį. Kodėl nesipiktinama tichomirovų ir tvarijonų automatų šūvių serijomis gynusių okupantų interesus, o liejamos ašaros dėl švento pareigos atlikimo? Šventi! Nes ginti savo namus, savo kraštą nuo užpuoliko yra šventa pareiga. Tačiau, turint galvoje pusę amžiaus sovietinio požiūrio į bendražmogiškas vertybes nuosėdas, nieko nuostabaus, kad vertinant įvykius, taikomas skirtingas vertinimas. Tai, kas naudinga ar priimtina, vertinama vienaip, o tai, kas nenaudinga, – kitaip. Bet kodėl tokį požiūrį, tokį vertinimo metodą Amerikoje leidžiamas lietuvių kalba laikraštis perša savo skaitytojams – mums nesuprantamas.

Ir dar. Rašinys baigiamas žodžiais: "Visi mums tądien pasakojo apie A. Kraujelį dar kartą išgyveno anų dienų ir naktų siaubą. Visi tikino – ne tiems žmonėms statomi paminklai".

Mąstant ir vertinant įvykius taip kaip A. Svirbutavičiūtė tikrai Lietuvoje jau ne tiems žmonėms pradėta statyti paminklai. 2000 m. minint Vasario 16-ąją, Nepriklausomos Lietuvos Prezidentas Valdas Adamkus apdovanojo paskutinio Lietuvos partizano A. Kraujelio sunaikinimo dalyvį Misiukonį ordinu, kuris ne tik sutepė savo rankas Lietuvai pareigą vykdžiusiojo krauju, bet ir per visą okupacinį laikotarpį savo darbais uoliai užkasinėjusį Nepriklausomos Lietuvos vardą. Tuo tarpu 1999 m. rudenį šventės savo aštuoniasdešimtmetį ilgametis Vatikano lietuviškų laidų redaktorius mons. Vytautas Kazlauskas, net 38 metus žadinęs, švietęs ir aprūpinęs Lietuvos pagrindį įtaigomis patriotinėmis bei religinėmis mintimis, liko užmirštas ir jo veikla deramai neįvertinta. Jeigu rašinio autorė ir kiti panašūs į ją kalbės toliau tik su tichomirovais ir tvarijonais, tai tikrai greitai ir Lietuvos Nepriklausomybės kūrėjais taps ne J. Basanavičius, A. Smetona ir kiti, o A. Sniečkus, J. Paleckis, S. Tichomirovas ir jų bendražygiai. Tik ar pamąsto Amerikos lietuvių laikraščio "Darbininkas" administracija, ką galvoja ir ką pergyvena už okupuotą trypiamą Lietuvą kovoję lietuviai, jautę šventą pareigą ginti gimtąjį kraštą nuo atėjūnų ir jų pakalikų? O gal "Darbininkas" tikrai jau žino kam Lietuvoje reikia statyti paminklus ir ką deramai įvertinti. Norėtume, kad šis laiškas būtų atspausdintas Jūsų laikraštyje ir nors trumpai paaiškintumėte, ko siektį skelbdami A. Svirbutavičiūtės rašinį. Priešingu atveju, mes per kitus laikraščius paprašysime Jūsų atsilipti į mums rūpimus klausimus.

Su pagarba ir dėkingumu,
Snieguolė Jurskytė, Domas Akstinas
Kaunas

Redakcijos prierašas:

Šiuo klausimu *Darbininko* redakcija jau atsakė š.m. balandžio 21 d. *Darbininko* nr. 16 (psl.6).

Vilties amnestija

(atkelia iš 3 psl.)

kurios, priklausomai nuo pardavimo vietos, kainuoja nuo 10 iki 20 centų... O knyga daug metų buvo artimas žmogaus draugas, jo guodėjas ir patikėtinis, švietėjas ir dvasinės atramos šaltinis. Ką kalbėt žmogui, rašančiam knygas? Kaip taikliai tie 0,95 lito atspindi kultūros apskritai būklę, kultūros "politikos" muilo burbulą, į kurį pučia orą visi, kas tik netingi. Atspindi tas nepilnas litas ir tikrąją šalies ekonominę, socialinę būklę. Dar prisiminkim, kad daugybė žmonių, ypač kaimuose, nepajėgia nusipirkti ar užsiprenumeruoti net plonų ir pigių rajoninių laikraščių. Taip yra šalyje, garsėjusioje knygnešiais, praėjusio amžiaus pradžioje vos ne šventai tikėjusioje lietuviško, atgauto spausdinto žodžio galia ir šviesa. Tik nesakykim, kad spausdintą žodį nukonkuruoja naujosios komu-

nikacijos – knygos mirtis dar toli. Šiandien didžiausias knygos konkurentas yra skurdas.

Galbūt skurdas ir jo baimė yra viena iš priežasčių, kad virš Lietuvos tebetvyro kažkoks nesveikas psichologinis ūkas. Daug žmonių yra psichologiškai traumuoti, keistai besielgiantys. Jau garsėjam kaip savižudžių tauta. Kaip paaiškinti, suprasti žiaurios ir beprasmiškus nusikaltimus, kokių nespėja aprašyti jokie kriminalinių knygų autoriai? Didėja suvetimėjimas, daug nesveiko, iškreipto egoizmo, naudos žūt būt siekimo. Net homofobijos – žmonės pradeda bijoti žmonių. Kokios tuščios gražiais vakarais mažų miestelių gatvės – bijoma išeiti į viešumą, atsipalaiduoti. Nesaugu. Apskritai ganėtinai neramu, o ateitis – tokiose miglose. Tik žmonių viltys verda juose lyg aukšto slėgio katiluose. Kartais juos ir

Kviečiame visus taupyti ir skolinti iš
lietuvių įsteigto ir vadovaujamo

SCHUYLER SAVINGS BANK

24 Davis Ave.

Kearny, New Jersey 07032

Bankas švenčia 75-kerių metų sukaktį!

Pilnas ir draugiškas patarnavimas, įskaitant

* Taupymo sąskaitas, sertifikatus ir IRA

* Čekių sąskaitas - asmeniškas ir komercines

* Paskolas - namų, namų remonto,

Home Equity ir automobilių

* ATM naują mašiną ir korteles

* Lėšingą pinigų deponavimą

Patogios darbo valandos,

pilnai Federalinės valdžios apdraustos sąskaitos

Kalbame lietuviškai...

Mūsų telefonai: (201) 991-0001

arba skambinkite mums nemokamai:

1-888-SCHUYLER (1-888-724-8953)

išsprogina.

Veržiamės į "tikrąjį" kapitalizmą, į Vakarų struktūras kaip į pažadėtąją žemę. Daug kas neišvengiama, bet skausminga. Svarbiausia, ne žūt būt, bet k a i p ten eiti, veržtis. Negi užrištomis akimis? Apie tai mažai mąsto mūsų ambicingi politikai ar beviltiškai jais bandantys tapti. Jie dažnai primena voveres, bėgančias uždarame rate be pasirinkimo galimybių. Ir socializmas, ir kapitalizmas iš esmės yra kraštutinumų visuomenė. Kaip daug ką pasako vien prieš porą metų išleistas didžiojo labdario ir finansininko G. Soroso knygos pavadinimas – "Pasaulinė kapitalizmo krizė"... Nestabilus

tas mūsų pasaulis. Ir čia, ir daug kur tenai, į kur mes "einam". Tikrosios ateities viltys gali slypėti ir augti tik mumyse pačiuose, mūsų žemėje, ir niekur kitur. Jeigu jų neišdegs politinė, ekonominė, dvasinė sausra.

Kažkaip laikas bandyti atgaivinti viltis. Ir individualias, ir subkultūras, ir visuomenės, tarkim, tautos. Bet tam turi būti sukurtas kažkoks socialinis, ekonominis, politinis ir bendražmogiškas fonas. Jam sukurti reikėtų didesnių pastangų, negu jų įdėta iki šiol.

Tad Lietuvoje būtina vilties amnestija. Visuose lygiuose ir lygmeneliuose. Būtina nedelsiant.

2000 vasarą visi keliai veda į

VILNIŲ

Pigiausios skrydžių kainos

Finnair ir kitomis oro linijomis iš

New Yorko Chicagos

Floridos Baltijos

Detroito Bostono

Los Angeles ir kitų miestų

* Mašinų rezervacijos

* Viešbučiai

* 9 ir 14 dienų kelionės po Lietuvą

--- Prašykite mūsų brošiūros ---

Vytis Travel

40-24 235 St.

Douglaston, NY 11363

Tel.: 718-423-6161

800-778-9847

Fax: 718-423-3979

e-MAIL: VYTTTOURS@EARTHLINK.NET

web site: www.vytistours.com

Atlantic Express corp.

800 - 775 - SEND ▼ 1-888-205-8851

Garantuotas, greitas ir saugus
siuntinių pristatymas

nuo DURŲ iki DURŲ

Siuntiniai pasieks gavėją per 6 savaites,
o oro paštu - per 14-a darbo dienų

į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, BALTARUSIJĄ, RUSIJĄ

ATLANTIC EXPRESS CORPORATION
JUNE AND JULY PICK-UP SCHEDULE

June 30	Philadelphia, PA	11-12 noon
	Baltimore, MD	4-5 pm
July 1	Brooklyn, NY	12-1 pm
July 11	New Haven, CT	12-1 pm
	New Britain, CT	2-3 pm
	Waterbury, CT	4-5 pm
July 13	Elizabeth, NJ	11-12 noon
	Kearny, NJ	1-2 pm
	Paterson, NJ	3-4 pm
July 14	Philadelphia, PA	11-12 noon
July 15	Brooklyn, NY	12-1 pm
July 18	Putnam, CT	1-2 pm
July 25	New Haven, CT	12-1 pm
	New Britain, CT	2-3 pm
	Waterbury, CT	4-5 pm
July 27	Elizabeth, NJ	11-12 noon
	Kearny, NJ	1-2 pm
	Paterson, NJ	3-4 pm

For more information please call:
1-888-615-2148 or 1-888-205-8851

ECONOMY AIRFARES TO VILNIUS

New York-Vilnius-New York \$699 r.t.

One way to Vilnius \$420

FREGATA TRAVEL

250 West 57th Street, 1211

New York, NY 10107

Tel.: (212) 541-5707

RigaVen Travel, Inc.

We provide complete Travel Services

VACATIONS - TOURS - CRUISES

WITH PERSONAL RECOMMENDATIONS

and always competitive fares to

RIGA -- TALLIN -- VILNIUS

with

LUFTHANSA - SAS

OR OTHER CARRIER

"Call for Details"

INESE ZAKIS

136 W. Main St., Bay Shore, NY 11706

Tel. 631-665-4455 Fax 631-665-6164

1-800-291-8311

E-mail: RigaVen@worldnet.att.net

VILTIS - Hope

LITHUANIAN RELIEF PARCEL, INC.

368 West Broadway, Boston, MA 02127

Tel. (617) 269-4455 Fax. (617) 269-4836

CONTAINER LEAVES ON JUNE 20

July pickup schedule

- VISŲ SIUNTĖJŲ DĖMESIUI: Tikimės, kad visi mūsų siuntėjai jau yra gavę paštu naujus siuntinių surinkimo tvarkaraščius. Kaip ir pernai, siuntinių surinkimo datos yra sudarytos visiems 2000 metams, papildomo datų siuntimo paštu rudenį nebus. Jeigu jūsų adresas pasikeitė ir negavote naujo tvarkaraščio ar norėtumėte gauti papildomų tvarkaraščio kopijų, prašome kreiptis į "Vilties" įstaigą. Siuntinių surinkimo ir kontenerių datos bus taip pat skelbiamos "Darbininko" laikraštyje.

- Labdaros siuntiniai per GIFT OF HOPE programą

- Perkraustymo į Lietuvą paslaugos

- Pinigų persiuntimas į Lietuvą

- Pigios telefono paslaugos

- Telefono kortelės skambinti į Lietuvą

- Siuntinių persiuntimas iš Lietuvos į Ameriką (tik didesniais kiekiais)

- Perkraustymas iš Lietuvos į Ameriką

- Komercinės siuntos iš Lietuvos į Ameriką

Putnamas, CT

Matulaičio namai

Sesėlė Bernadeta Matukaitė, Matulaičio Slaugos namų direktorių tarybos pirmininkė, gegužės 18 d. išvyko į Lietuvą dalyvauti N.Pr.M. Seserų Kau- ne vykstančiose kapitulose. Dalį darbų ji patikėjo seselei Laimutei, kuri atvyko iš Lemont, IL. Pripratusi dirbti su vaikais, mokė juos religijos, ruošė šv. Komunijai. Ji myli ir senelius, Namų gyventojus, vyresnėms seselėms nuolankiai patarnauja, skaito šv. Mišių skaitinius ir zakristijonauja. Bendraudamas su ja jauti, kad ji laiminga savo pašaukime. (Jos adresas: Sister Laimutė, Matulaitis N. Home, Putnam, CT 06260.)

Matulaičio Namų lietuviai gyventojai kukliai atšventė kun. V. Pikturnos 85-jį gimtadienį. Tai nuostabus kunigas. Nepažinojau jo kuomet jis buvo sveikas, bet šiuo metu, būdamas didelis ligonis, jis mane žavi savo laikysena, nuolankumu ir dėmesiu kartais ir labai pasimetusiems gyventojams. Lietuviškų užsiėmimų metu mums

voje teisėju buvęs Gruzdas. Vadiname jį kunigo adjutantu. Toks jis dabar yra. Kun. Pikturnos gimimo dieną pagiedojome solenizantui "Sveikiaučių metų", išgėrėme ka-

Dr. Juozas Kriaučiūnas (viduryje) su savo sūnumi ir anūku švenčiant 90-jį gimtadienį

85-tą gimtadienį su nauju "Darbininko" numeriu ant kelių savo kukliame kambaryje pasitinka kun. Vytautas Pikturna, šalia sėdi p. Gruzdas

papasakoja apie savo išgyvenimus nacių koncentracijos lageriuose, dalyvauja Lietuvos padėties "svarstyme", pasiūlo padainuoti. Visi jo laukiame "atvažiuojant"... Jį "atveža" Lietu-

vos su pyragaičiais ir išsi-skirstėme.

Dieve, duok Jam ir toliau su tuo nuolankumu ir kantrumu nešti savo kryžių ir būti mums pavyzdžiu!

Dr. J. Kriaučiūno 90-sis gimtadienis

Šalia N.Pr.M. Seserų vienuolyno ant gražios kalvos stovi dr. J. Kriaučiūno namai. Balandžio 30 d. jie buvo pilni svečių, nes daktaras šventė 90-jį gimtadienį. Be jo nepraeidavo jokios šventės, jokie minėjimai. Nepraeina ir dabar, tad svečių tarpe buvo visi mūsų apylinkės veikė-

jai, kurie tą popietę prasitęsė ligi Hartfordo ir Bostono. Jie gerbia ir myli jį. ALKA rūpinasi jos taryba, bet Daktaras yra jos globėjas. Iš Lietuvos atvykusius priima ir paaiškina. (Šiuo metu ten medžiagą savo straipsniams renka dr. Leikis.) Daktaras rimtai stengiasi, kad brangūs eksponatai būtų apsaugoti, surūšiuoti ir tektų Lietuvai. Jau keleri metai kaip jis mus gąsdina, kad išvažiuoja "suvisam" į Tėvyne. "Ar tikrai daktare?", o jis su šypsena lūpose ir akyse, beveik šelmiškai, atsako: "Visko gali būti". Kad neužilgo išvažiuoja ir vasarą tenai praleis nėra abejonės. O paskui?

Dainos ir "Ilgiausi metai" skambėjo, dovanos ir kalbos lydėjo, o vaišių stalas lūžo nuo visokių gėrybių, tad svečiai neskubėjo ir nuo pirmos ligi po penkių viešėjo. Keletas svečių lankė Mindaugo pilį ir kiemą, natūraliomis skulptūromis gėrėjosi... Ją pastatė kun. St. Yla, bet jam mirus ta pilis, lapuočių ir spygliuočių dengiama, yra saugojama dr. J. Kriaučiūno. Kas atsitiks, jeigu jis paliks ją?..

Ar Putname, ar Lietuvoje, lai sveikos ir kūrybingos dienos būna Jo palydovės! Aldona Pr. (pabaiga kitame nr.)

sergančiųjų skyriuje. Gilino studijas, kad plačiau susipažintų su vėžiu sergančiais ligoniais ir galėtų jiems daugiau padėti. Perėjo į "Hospice Care Inc." ir jau beveik 10 metų dirba su gyvenimo dienas baigiančiais šlame pasaulyje vėžiu sergančiais ligoniais kaip

Algis ir Teresė Ilgunai

kyklą. Holy Name gimnaziją. Ne tik priklausė St. Salkauskio moksleivių ateitininkų kuopai, dirbo valdyboje, bet buvo ir paskutinė sekretorė baigiant kuopos veiklą dėl narių stokos. Baigė ir Aušros vartų parapijos ribose veikusią šeštadieninę mokyklą. Šoko tautinių šokių grupėje "Žaibas", su ja dalyvaudavo tautinių šokių šventėse. Kiekvienais metais per atostogas dirbdavo savanore liginėje, nežiūrint vasaros karščių.

Studijavo Bostono Northeastern Universitete, kurį baigė 1981 m. bakaluro laipsniu kaip gailėstingoji sesuo

Nauja lietuviška šeima

(atkelta iš 4 psl.)

tėveliai Stasys ir Irena Ilgunai bei jaunosios mamytė Janina Miliauskienė. Kun. Jonas Petrauskas, MIC, sukalbėjo maldą. Vyr. pabrolis Viktoras ir pamerė Rūta pakvietė svečius pakelti tostą už jaunavedžių laimę. Svečiai jiems savo linkėjimus išreiškė sudainuodami "Ilgiausių metų".

Vaišės buvo gausios ir skoningos. Visą laiką svečiai vaišinosi, linksminosi ir šoko įvairius šokius, net ir valsus, švelniems estradinės muzikos garsams skambant. Daug Ilgunų šeimos artimųjų, ypač jaunojo draugų, buvo atvykę iš Rochester, NY, bei kitų vietovių, nekalbant apie vietos lietuvių telkinį.

Pirmadienio rytą naujoji šeima grįžo į darbus. Povestuvinė kelionė praleis Italijoje rugsėjo mėnesį.

Teresė-Viktorija Miliauskaitė yra Juozo (mirus 12 m.) ir Janinos Miliauskų duktė, gimusi Worcester, MA.

Baigė Šv. Kazimiero mo-

Iškilmės šv. Kazimiero kapinėse Chicagoje

Per Mirusiųjų pagerbimo šventę (Memorial Day) Chicago lietuviai surengė iškilmes abejose savo kapinėse. Gegužės 28 d., sekmadienį buvo susirinkta Lietuvių Tautinėse kapinėse, o sekančią dieną – pirmadienį – šv. Kazimiero kapinėse.

Gaila, kad pirmą dieną oras pasitaikė blogas ir bent ryte lijo, tai dalyvių nebuvo daug. Tačiau antrąją – Dievulis tikrai nepaigalėjo giedros, tad į šv. Kazimiero kapines susirinko gana daug tautiečių. Čia pradžioje vyko šv. Mišios, kurias koncelebravo žymus svečias iš Arizonos, buvęs Vatikano banko valdytojas arkivysk. Paul Marcin-

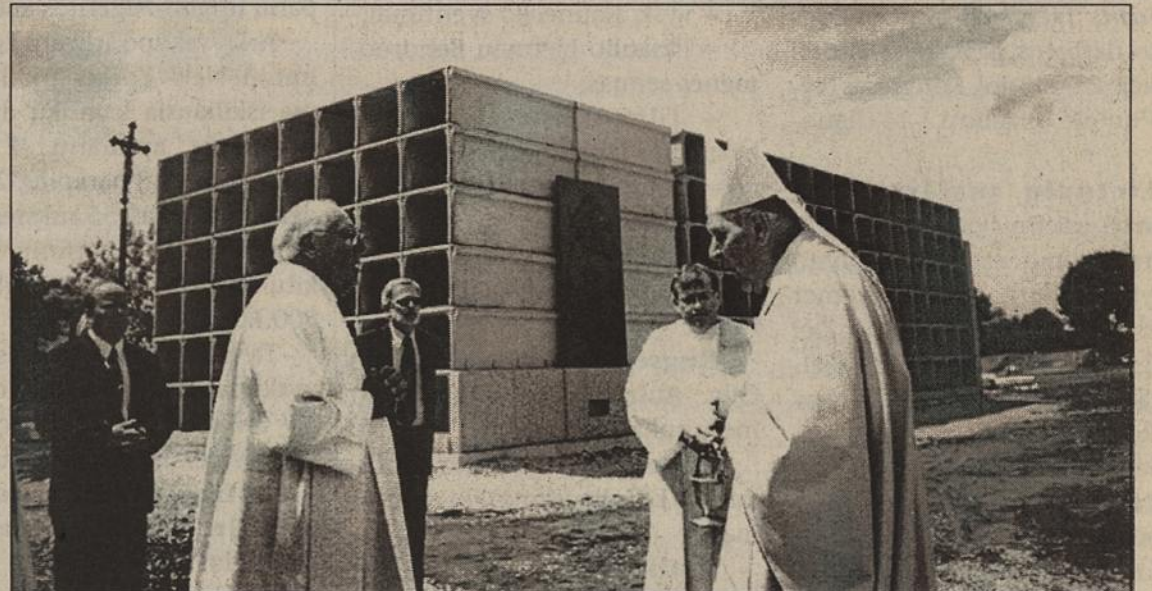
kus su kitais kunigais. Jis čia pasakė ir pamokslą, o taip pat pašventino paminklinį antkapį ant buvusio Motinos Marijos Kaupaitės kapo (jos palaikai pernai buvo perkelti į Chicago šv. Kazimiero vienuolyno koplyčią, nes jau yra pradėta byla dėl šios kazimierietės paskelbimo Palaimintąja). Žymusis svečias taip pat pašventino šv. Kazimiero kapinėse naujai statomą mauzoliejų.

Šiose pamaldose ir kitose iškilmėse dalyvaudavo uniformuoti lietuviai šauliai, Kolumbo vyčiai ir didelis būrys seselių kazimieriečių. Per pamaldas lietuviškai giedojo Lietuvos Vyčių organizacijos choras, kuriam jau

senokai vadovauja muz. Faus-tas Strolia.

Mūsų tautiečiai po pamaldų galėjo paspausti ranką Cicero gimusiam ir vietos šv. Antano parapijos mokyklą baigusiam arkivyskup. P. Marcinkui, kuris dar ir dabar gerai kalba ten išmokta tėvų kalba.

Taip pat nemažas būrys mūsų tautiečių atėjo ir į iškilmes prie Kapinių steigėjų paminklo. Čia kalbėjo kun. John Kuzinskas, sklypų savininkų draugijos pirm. Birutė Matutienė ir LR Katalikų federacijos ir ALTO pirm. Saulius Kuprys. Ilgesnę kalbą pasakė didelis kovotojas dėl didesnių teisių šiose lietuvių įsteigtose kapinėse Algis Regis. Ed. Šulaitis

Arkivysk. Paul C. Marcinkus (deš.) šventinant naujai statomą mauzoliejų šv. Kazimiero kapinėse gegužės 29 d. E. Šulaičio nuotr.

Šaulių organizacijos nariai ir vienuolės kazimierietės per iškilmes Chicago šv. Kazimiero lietuvių kapinėse E. Šulaičio nuotr.

"Hospice" gailėstingoji sesuo. Stengiasi ne tik mediciniškai, bet ir dvasiškai paruošti ligonius paskutinei gyvenimo akimirkai, o kartu ir ligonio šeimą - visa tai priimti. Savo pamėgtai profesijai Teresė giliai pasišventusi. Ji yra nuolat siunčiama į gailėstingųjų seselių suvažiavimus, kada tik jie vyksta.

Priklauso ALRK Moterų Sąjungai, Marijos Nekalto Prasidėjimo vienuolijos Putname, CT, Worcesterio rėmėjų skyriui, "Hospice Nurse organizacijai". Prenumeruoja savaitinį laikraštį "Darbininkas", keletą angliškų žurnalų. Patinka skaityti ir skraidyti. Prieš porą metų atostogas praleido Aliaskoje. Lankėsi ir Lietuvoje.

Algis Stasys Ilgunas yra Stasio, Sr., ir Irenos Ilgunų sūnus. Gimė Rochester, NY, ten lankė mokyklą. Baigė Mcquaid Jesuit gimnaziją, taip pat Šv. Jurgio parapijos šeštadieninę mokyklą. Šoko tautinių šokių grupėje "Lazdynas", su kuria vykdavo į tautinių šokių šventes. Priklauso Lietuvių skautų organizacijai.

Studijavo Niagara Universitete, NY, kurį baigė bakaluro laipsniu ir Magna Cum Laude iš chemijos tame pačiame universitete. Dirbo Niagara Falls, NY, vėliau New Jersey. Dabar dirba Holbrook, MA, kaip chemikas. Priklauso "American Chemical Society". Mėgsta skraidyti ir skaityti.

Prenumeruoja anglų kalba keletą žurnalų, mėgsta dienraštį "Draugas". Keletą kartų lankėsi Lietuvoje.

Algis ir Teresė nuoširdžiai daugystėje praleido kelerius

metus. 1999-tieji Naujieji buvo apipinti ne tik vienas antram linkėjimais, bet per juos pražudo gili pilnutinė meilė, atvedusi gegužės 20 d. prie altoriaus vedybinei santuokai. J. M.

Tautos Fondo knygos redaktorei
ir mūsų darbų talkininkei žurnalistei

A.†A.

SALOMĖJAI NARKĖLIŪNAITEI

mirus, visiems giminėms bei artimiesiems išsivijoje ir
Lietuvoje reiškiamame nuoširdžiu užuojautą.

TAUTOS FONDAS

A.†A.

VLADO DOMEIKOS

gyvybės siūlui nutrūkus su jo likusiais šeimos nariais:
seserim, mūsų Draugijos nare, dr. STEFA DIMIENE, žmona
SOFIJA, sūnumi VLADU ir dukra AUŠRA su šeimomis,
seserimis KAZIMIERA ir STASE bei kitais artimaisiais, mes
dalinamės jų širdis geliančiais skausmais.

NEW YORKO LIETUVIŲ GYDYTOJŲ ir
DANTŲ GYDYTOJŲ DRAUGIJA

DARBININKAS

341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

E-mail: Darbininka@aol.com

Redakcija (718) 827-1352
Redakc. FAX .. (718) 827-2964
Administr. (718) 827-1351

Spaustuvė (718) 827-1350
Vienuolynas ... (718) 235-5962
Vyskupas (718) 827-7932
Salė (kor.) (718) 827-9645
Salės adm. (718) 235-8386

"Darbininko" įstaigos atostogaus nuo liepos 1 d. iki liepos 16 d. "Darbininkas" neišeis liepos 7 d. ir liepos 14 d. Šis yra paskutinis numeris prieš atostogas. Poatostoginis numeris išeis liepos 21 d.

Liepos 4 d., antradienį, JAV Nepriklausomybės šventė.

Tautos Fondas, įvertindamas kongreso Komunizmo nusikaltimams įvertinti svarbą, kongreso darbams paskyrė ir jau išmokėjo 22,000 dol. Kongresas įvyko Vilniuje birželio 12-14 dienomis.

Lietuvių susiartinimo šventė - metinis piknikas Nekalto Prasidėjimo Seserų vienuolyno sodyboje, Putnam, CT, šiemet įvyks sekmadienį, liepos 23 d. Dėl daugiau informacijų žiūr. skelbimą šio puslapio apačioje. Iš New Yorko daug žmonių rengiasi piknike dalyvauti.

Kun. Jonas Pakalniškis, Apreiškimo parapijos klebonas emeritas, mirė birželio 27 d. St. Francis ligoninėje, sulaukęs 85 metų amžiaus. Atsisveikinimas bus Shalins laidojimo koplyčioje penktadienį, birželio 30 d., 7:30 val. vak. Laidojamas iš Apreiškimo par. bažnyčios po 10 val. mišių Nek. Prasidėjimo seserų kapinėse Putnam, CT. (Pasitikrinkite mišių laiką, nes prieš vežant šį laikraštį į spaustuvę, mišių laikas dar nebuvo užtikrintas). Plačiau kitame "Darbininko" numeryje.

Baisiojo Birželio minėjimas įvyko birželio 18 d. Apreiškimo par. salėje. Ilgesnis P. Palio minėjimo aprašymas tilps "Darbininko" liepos 21 d. numeryje.

Tėv. Steponas Ropolas, OFM, pranciškonas, po ilgos ligos mirė birželio 26 d., sulaukęs 78 metų amžiaus. Paskutiniu metu gyveno Pranciškonų misijoje St. Petersburg, FL. Atsisveikinimas įvyks birželio 30 d. Shalins laidojimo koplyčioje Woodhaven, NY. Laidojamas liepos 1 d. pranciškonų sklypelyje Šv. Jono kapinėse.

XI-ji Lietuvių Tautinių Šokių šventė įvyks birželio 30 - liepos 2 d. Toronte, Kanadoje. Iš New Yorko vyksta 20 šokėjų grupė, kuriai vadovauja Aldona Marijošienė.

Apreiškimo par. žinios

Kun. Petras Smilgys, šiuo metu studijuojantis Romoje, atvyksta į Apreiškimo parapiją birželio 30 ir išbus iki rugpjūčio 14 d.

Vysk. P. A. Baltakio, OFM, kalendorius

Birželio 30 - liepos 2 - Toronto, Ont. XI P. L. Tautinių Šokių šventė.

Liepos 26 - rugpjūčio 23 - Lietuva:

-- Pasaulio anykštėnų suvažiavimas;

-- 5 pranciškonų diakonų šventinimai;

-- vysk. Kaunecko šventimai;

-- Pasaulio Lietuvių Bendruomenės seimas;

-- Tilžės Kristaus Karaliaus bažnyčios šventinimas;

-- Lietuvos vyskupų konferencijos posėdis.

Rugsėjo 7 - Toronto, Ont. - diakono L. Žukausko, OFM, šventimai.

Rugsėjo 8 - 10 - Montreal, Que., Aušros Vartų parapijos 50 metų sukaktis.

Rugsėjo 17 - Toronto, Ont. - kunigo L. Žukausko, OFM, šventimai.

Spalio 8 - Putnam, CT, LKR Šalpos metinis posėdis.

Viešpaties Atsimainymo parapijos žinios

Birželio 18 d. vedusiųjų poros, švenčiančios **25 ir 50 metų vedybinio gyvenimo sukaktis**, pagal tradiciją dalyvavo 10 val. mišiose; buvo atnaujinti vedybiniai pažadai ir suteiktas specialus palaiminimas. Dalyvavo taip pat Antanas ir Adelė Razickai, prieš 50 metų mūsų parapijoje sumainę aukso žiedus. Po mišių par. salėje buvo priėmimas, kur dalyvavo visos poros ir jų svečiai. Razickų šeimos dalyvavo net keturios generacijos. Jubiliatams linkime gausios Dievo Palaimos!

Metinis NY LAK piknikas įvyks liepos 15 d. Vebeliūnų sodyboje, 384 Bayville Rd., Locust Valley, NY. Dėl informacijų skambinti P. Gvildžiui 718-356-7871 arba A. Jankauskui 718-849-2260.

Mirė Ona Stanaitienė

Pranešu draugams ir pažįstamiems, kad š. m. gegužės 26 d. Racine, WI, sulaukusi 93 m. amžiaus, mirė **Ona Stanaitienė**. Buvo palaidota šalia savo vyro mat. dr. Otono Stanaičio, mirusio 1997 m. gegužės 5 d. irgi Racine, WI. Juodu paliko nuliūdusią seserį ir broliene Martą Stanaitis, su kuria Ona kartu gyveno 3 pastaruosius m. Liko sūnūs: Paulius Illinois valstijoje ir Alfridas Floridoje, trys anūkai ir kt. giminės.

Liūdinti sesuo ir broliene

Marta Stanaitis

NY ARKIVYSKUPO EDWARD M. EAGAN ĮVESDINIMAS

"Su džiaugsmo pilna širdimi ateinu Jums tarnauti"...

Albina Žumbakienė

(atkelta iš 1 psl.)

Sekė maldos, pamokslas, kurį naujasis arkivyskupas pradėjo sakdamas: "Su džiaugsmo pilna širdimi ateinu Jums tarnauti" ir baigė trumpomis pastabomis išpaniškai. Nenuostabu, nes šiuo metu New Yorko arkidiecezijoje trečdalis tikinčiųjų yra ispanų kilmės.

Visa ceremonija užtruko 90 minučių. Tai buvo daugiau formali ceremonija, kanono nurodytas ritualas su psalmių giedojimais ir skaitymais. Maldos buvo skaitytos net 9 kalbomis: anglų, ukrainiečių, korėjiečių, malajalam (pietvakarių Indijos kalba), tagalong, arabų, vietnamiečių, ispanų ir igbo-Nigerijos kalba.

Arkivyskupo Edward Egan perimtoji New Yorko arkidiecezija yra iškiliausia katalikų diecezija Amerikoje, apimanti 2,4 mln. tikinčiųjų, 413 parapijų, 238 pradžios mokyklas, 55 aukštesnias mokyklas, 17 ligoninių ir daug kitų institucijų. Joje dirba apie 800 kunigų.

Tą patį vakarą naujasis arkivyskupas persikraustė į oficialią NY arkivyskupo rezidenciją Madison Ave., katedros užnugaryje.

Antroji įvesdinimo ceremonijų diena, pirmadienis, buvo dar iškilmingesnė. 2 val. popiet naujasis arkivyskupas aukojo iškilmingas mišias, kuriose dalyvavo beveik 4,000 žmonių: 8 Amerikos kardinolai, 18 arkivyskupų, beveik 100 vyskupų ir 900 kunigų. Visi dviasdešimties buvo apsirengę baltais bažnytiniais drabužiais ir atėjo nuo First Ave. esančio Katalikų Centro procesijoje, kuri atrodė lyg baltų vėliavų jūra. Dalyvavo ir nemažai įtakingų politikų; Mrs. H. R. Clinton, senatoriaus vietos New Yorke siekiantis kongresmanas R. A. Lazio, NY gubernatorius G. E. Pataki, NY meras R. W. Giuliani, buvę merai D. N. Dinkins bei Ed. I. Koch ir kiti.

Mišių eigoje tuojau pasireiškė naujojo arkivyskupijos ganytojo pageidavimai ir tvarka: buvo grojama jo parinkta didinga Mozarto ir Beethoveno muzika; skaitymai mišių metu atlikti anglų ir ispanų kalbomis, kaip ženklas, kad arkidiecezijoje vystosi daugiakultūrė atmosfera. Savo pamoksle arkivyskupas pabrėžė, kad jis yra ne tiek administratorius, kiek moky-

NY arkiv. Edward M. Egan

tojas. Mokytojo rolė esanti formuoti tikinčiųjų dvasinį supratimą, išaiškinant bažnyčios pagrindinius tikėjimo nuostatus (doktriną). Tiesiogiai kreipėsi į newyorkiečius katalikus, kviesdamas juos maldai ir prašydamas jų gilintis į bažnyčios mokymą apie mišių maldas, nes mišios užima pagrindinę vietą katalikų gyvenime. (Arkiv. E. M. Egan yra tikrai gerai kvalifikuotas toms mokytojo pareigoms, nes 18 metų praleido Vatikane, iš pradžių studijuodamas bažnytinę teisę, vėliau dirbdamas teisėju vyriausiam bažnytiniam tribunole - Romos Rota.) Toliau savo pamoksle ragino katalikus kovoti prieš rasinę ir religinę diskriminaciją, prieš abortus ir eutanaziją (čia spontaniškai ir entuziastingai plojimai nutraukė jo pamokslą). Ragino globoti vargšus, senelius ir "negimusius", nes jie visi yra "Dievo atvaizdai".

Kai kurios maldos mišių metu buvo skaitytos portugalų, creole, vietnamiečių ir rusų kalbomis.

Šimtai žmonių netilpo į katedrą - susirinkę prie bažnyčios už policijos barikadu, jie jautėsi esą drauge su naujuoju arkivyskupu, matydami jį ateinantį ir išeinantį iš katedros. "Juk čia vyksta istorinis momentas, kurio aš daugiau niekad neišgyvensiu", pasakė viena senyva moteris, kelias valandas išstovėjusi ir nepavargusi kitoje gatvės pusėje prieš katedrą.

Edward M. Egan gimė 1932 m. balandžio 2 d. Chicago priemiestyje Oak Park. Tėvas buvo psichiatras, prekiaujantis.

Sėkminga vakaronė Great Neck, NY, su Paulium Jurkum

(atkelta iš 4-to psl.)

Laikraštyje ir per R. Kezio radiją. Tad suėjo nemažai svečių, net per 45. Erdvūs namai sutalpino visus: viename kambaryje buvo lyg salė, kur buvo pasisakymai ir sugužėjo daugiausia žmonių, bet ir šoniniai kambariai buvo pilni. Vakaronę trumpu žodeliu pradėjo pirmininkė Irena Vilgalienė, pakvietusi žodį tarti šios dienos prelegentą, visiems newyorkie-

čiams gerai ir artimai pažįstama.

Pradžioj Paulius Jurkus kalbėjo apie save, sakėsi esąs žemaitis "kukutis", baigęs Telšių gimnaziją, Vilniaus Universitetą. Karas jį išbloškė iš tėvynės - taip ir atsiradęs Amerikoje. Čia visą laiką dirbęs "Darbininko" redakcijoje, reiškėsis kaip žurnalistas, rašytojas, dailininkas, organizatorius, visiems stengsis padėti, kadangi matęs,

tos kunigų seminariją, studijas tęsė Grigaliaus Universitete Romoje, kur ir gavo kunigystės šventimus. Trumpai padirbęs Chicago arkivyskupijoje, 1960 m. Grigaliaus Universitete Romoje apgynė kanonų teisės doktoratą *summa cum laude*. Vėliau buvo paskirtas Romos Rotos apeliacinio teismo teisėju, kur sprendžiamos skrybių ir kitos svarbiausios bylos. Jis buvo įtrauktas į šešių bažnytinės teisės ekspertų komitetą, kuris drauge su popiežium Jonu Paulium II peržiūrėjo galutinį 1983 m. priimto Kanonų teisės kodekso projektą. 1985 m. konsekruotas vyskupu ir paskirtas New Yorko arkivyskupo pagalbininku, atsakingas už katalikišką švietimo įstaigų darbą. 1988 m. paskirtas Bridgeporto, CT, vyskupu, kur ypač rūpinosi katalikiškos švietimo sistemos suvienijimu. Moka prancūziškai, itališkai, lotyniškai, o gyvendamas Bridgeporte ir turėdamas ten nemažą ispanų koloniją, išmoko ir ispaniškai. Gerai įvaldė klasikinę pianą muziką. (Tuoj po iškilmų buvo paskelbta, kad arkivyskupiui liepos mėnesį bus padaryta kojos operacija).

Perėmus tokią didelę New Yorko arkivyskupiją, kartu perėmė ir visas jos problemas. Daug katalikiškų mokyklų nebeįsilaiko. Didelis trūkumas kunigų. Trūksta pinigų daugelio ligoninių, prieglaudų ir kitų institucijų išlaikymui. Būdamas Bridgeporto vyskupu, pasižymėjo administraciniu talentu - sujungė mokyklas, rado būdų kaip gauti pinigų įvairiems projektams. Įdomi asmenybė patraukė daugiausia jaunųjų kunigų seminarijas, negu bet kur kitur Amerikoje.

New Yorko arkidiecezijos aukštieji bažnyčios pareigūnai, o ir visi dviasdešimties nerimastim ir viltimi laukia, kaip naujasis arkivyskupijos ganytojas pertvarkys, pakeis ir pagerins ne tik jų, bet ir viso pasaulio taip labai vertinamą ir pagarsėjusią New Yorko arkidieceziją. Jie linki arkivyskupui visokeriopos Dievo palaimos šiam sudėtingam, neišsenkančių pastangų reikalaujančiame darbe.

Lietuviai prisideda prie šių linkėjimų ir tikisi, kad vieną dieną netolimoje ateityje mišių skaitymuose išgirs ir lietuvių kalbą.

Apie 45 minutes trukusi jo kalba niekam neprailgo, nes jis kalbėjo kaip visada gyvai ir raiškiai, nenuobodžiai.

Po kalbos prasidėjo kavutė ir vaišės. Buvo sunešta įvairiausių sumuštinių, kitokių gėrybių, buvo ir puošio ir vyno. Visi mielai kalbėjo, josi tarusavyje. Tokie privačiuose namuose rengiami suėjimai stiprina mūsų lietuvišką nusiteikimą, sušildo, nes jauti, kaip gera būti lietuviu lietuvių tarpe. Žmonių buvo suvažiavę ne tik iš Great Neck, bet ir iš tolimesnių vietų - iš Queens, Woodhaven ir Long Island.

Linkime LB Long Island apylinkei ir toliau taip sėkmingai gyvuoti, organizuoti panašius renginius. Tegul tai būna pavyzdys ir kitoms vietovėms!

SKELBIMAI

Tik 33 centai už minutę skambinant į Lietuvą; 8,9 cento - JAV. Pigu. Patrauklu. Patikima. Jokių mėnesinių mokesčių. Tarptautinė telefono bendrovė IE COM aptarnauja lietuvius nuo 1983 metų. Teiraukitės lietuviškai 708-386-0556. (sk.)

Moterims siūlomi darbai amerikiečių šeimose. Turi susikalbėti angliškai, mėgti vaikus, žinoti namų ruošos darbus. Patikima agentūra. Tel. (516) 377-1401. (sk.)

Lietuviai, lauko priežiūros darbu (landscaping - maintenance) bendrovės savininkas Washington, DC, **ieško dviejų darbininkų**, kurie galėtų atlikti lauko priežiūros darbus. Pradinis mokestis \$6.00 į val. ir viršvalandžiai. Reikalingas darbo leidimas. Suteikiamas pigus butas - 130 dol. mėnesiui. Tel. (202) 244-2373.

Butai pensininkams, modernūs, erdvūs, savarankiškai tvarkytis, gražioje aplinkoje, Marijos Nekalto Prasidėjimo seserų priežiūroje. Pasinaudokite šia proga, kreipkitės: Villa Maria, P. O. Box 155, Thompson, CT 06277.

"Neringos" stovykla Marlboro, Vermont, **ieško šeimininkų** dirbti stovykloje liepos ir rugpjūčio mėnesiais. Turi turėti leidimą dirbti Amerikoje. Darbas atlyginamas gyvenvietėje ir maistu vasarai ir savaitine alga. Skambinti Danai Grajauskaitei: (617) 923-4583. (sk.)

LIETUVOS STUDENTŲ CENTRAS
patikimai ir garantuotai
** keičia vizas J1, B1 - B2 į F1 arba L1;
** padeda gauti Social Security su leidimu dirbti;
** ruošia visus pakvietimo dokumentus;
** K-1 & K-2 vizos iš Lietuvos.
Dėl papildomų informacijų teiraukitės telefonu nuo 1 val. p.p. **212-725-8807**. (sk.)

2 metų katė ir jos 5 kačiukai (3 mėn.) ieško namų. Gražūs, sveiki, ištrenuoti, mėgstami būti su žmonėmis. Namuose auginti. Galima imti po vieną arba daugiau. Esu 80 metų amžiaus, silpnos sveikatos ir nebegaliu kačių daugiau globoti. Nenorėčiau jų atiduoti nužudymui. Kas galėtų bent vieną priglauti, skambinkite tel. 718-847-6422. (sk.)

Ieškoma vedusiųjų pora namų ruošos ir priežiūros darbams Long Island, NY rezidencijoje. Būtina anglų kalba, vairavimo teisės, leidimas darbu ir rekomendacijos. Darbas atlyginamas priklausomai nuo patirties. Skambinti 9-11 val. vak. (516) 521-0813. (sk.)

Kretingos pranciškonų labdaros valgyklai, kuri buvo aprašyta DARBININKO Nr. 29, aukojos:

Omahos Lietuvių Moterų Klubas per Jadvygą Povilaitienę - 100 dol.

Norintieji prisidėti prie šios valgyklos išlaikymo, prašomi aukas siųsti:

Franciscan Fathers
361 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

Pažymėkite, kad tai Jūsų auka Kretingos vienuolyno labdaros valgyklai.

VILTIES siuntinių agentūra praneša, kad į Brooklyną **Vilties atstovai vasaros mėnesiais neatvyks**. Visi klientai vasaros pabaigoje paštu gaus naują tvarkaraštį; naujas tvarkaraštis bus paskelbtas ir "Darbininke". Brooklynė mūsų **atstovas yra Alg. Jankauskas, tel. (718) 849-2260**. Susitarus paims siuntinius iš namų.

Atlantic Express Corp., siuntinių į Lietuvą persiuntimo bendrovė, vėl priims siuntinius šeštadienį, **liepos 1 d.**, nuo 12 iki 1 val. p.p. Kultūros Židinio kieme. Dėl informacijų skambinkite tel. 1-888-205-8851.

sekmadienį, liepos 23 d.

Nek Pr. Marijos Seserų vienuolyno sodyboje
PUTNAM, Connecticut

METINIS PIKNIKAS

Lietuvių Susitikimo Šventė

11:00 Koncelebruotos ŠV. MIŠIOS

- Pagrindinis celebrantas: Norwich diecezijos Vyskupas Daniel A. Hart, DD

12:00 VAIŠĖS, užsiėmimai

1:30 IMMACULATA stovyklautojų ir buvusių bendrabutiečių SUSITIKIMAS

3:00 Neringos stovyklautojų PROGRAMA
- Vėliavų nuleidimas

4:00 Didžiųjų dovanų TRAUKIMAS

4:30 Šventųjų Metų MALDOS VALANDĖLĖ

Atvykite pabendrauti ir pasidžiaugti - pasikvieskite ir savo draugus!

Laisvės Žiburio Radijas naujuose namuose

Pradedant liepos 3 d. transliacijos bus: pirmadieniais 9:30 - 10:00 val. vak. iš galingos WPAT stoties 930 AM banga.

Romas Kezys, vedėjas

Hartfordo Šv. Trejybės parapijos

GEGUŽINĖ

įvyks liepos 16 d., sekmadienį, nuo 12 iki 5 val. vak.

Elk's Park, Roberts Street, East Hartford, CT.

Exit 58 iš I-84

Lietuviški valgiai ir prekės

-- Gros JOE TERRY orkestras--

Kviečiame visus atsilankyti